

جمهوری اسلامی ایران

ریاست جمهوری

معاونت امور زنان و خانواده

سند ارتقاء و وضعیت زنان و خانواده

در استان البرز

۱۳۹۷-۹۸

الثناء للحملة الحبيبة

سند ارتقاء وضعیت زنان و خانواده در استان البرز^۱

➤ **کارفرما:** دفتر امور بانوان و خانواده استانداری البرز

➤ **دستگاه مجری:** جهاد دانشگاهی واحد استان البرز

➤ **مجریان علمی:** علی اصغر اسماعیل زاده و مریم شعبان

➤ **همکاران اصلی:** مرضیه ابراهیمی و مهشید منزوی

➤ **ناظر استانی:** زینب صابری باباحیدری و علی فرزانه

---

^۱ این پژوهش با تأمین مالی معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری انجام شده است.

تشکر و قدردانی

سپاس مخصوص خداوند مهربان که به انسان توانایی و دانایی بخشید و این فرصت را در اختیار ما قرارداد تا با انجام این پژوهش در جهت رفع مشکلات زنان سرزمین مان همت گماشته و به کمک و یاری دوستان و عاملین محترم در جهت رفع آن‌ها برآییم. در این جا لازم است از جناب آقای دکتر شهبازی استاندار محترم البرز، خانم دکتر اسماعیلی فرد مدیرکل محترم امور بانوان استان و خانم دکتر عربشاهی رئیس محترم سازمان مدیریت استان برای همراهی در تدوین سند تشکر و قدردانی نماییم. در پایان از خداوند متعال توفیق خدمتی سرشار از شور، نشاط و همسو با علم و دانش جهت رشد و شکوفایی ایران را خواستاریم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	خلاصه مدیریتی
۱۴	مقدمه
۱۸	کلیات
۲۰	فصل اول: توصیف وضع موجود زنان و خانواده در سطح استان البرز
۲۱	۱-۱ ویژگی‌های عمومی و جمعیتی زنان استان البرز
۲۱	۱-۱-۱ خلاصه وضعیت ویژگی‌های عمومی و جمعیت استان البرز و مسائل آن
۲۳	۱-۱-۲ مسائل حوزه جمعیتی زنان استان البرز در مقایسه با کشور
۲۴	۱-۲ ویژگی‌های اقتصادی زنان استان البرز
۲۴	۱-۲-۱ خلاصه وضعیت ویژگی‌های اقتصادی زنان استان البرز و مسائل آن
۲۵	۱-۲-۲ مسائل حوزه اقتصادی زنان استان البرز در مقایسه با کشور
۲۶	۱-۳ وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان البرز
۲۶	۱-۳-۱ خلاصه وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان البرز
۲۶	۱-۳-۲ مسائل حوزه ازدواج و طلاق زنان استان البرز در مقایسه با کشور
۲۸	۱-۴ وضعیت سواد و تحصیلات زنان استان البرز
۲۸	۱-۴-۱ خلاصه وضعیت سرپرستی خانوارهای استان البرز
۲۹	۲-۴-۱ مسائل حوزه سواد و تحصیلات زنان استان البرز در مقایسه با کشور
۲۹	۱-۵ وضعیت بهداشت و درمان زنان
۲۹	۱-۵-۱ موسسات درمانی فعال
۳۱	۱-۵-۲ خانه‌های بهداشت

۳۲	مسائل حوزه بهداشت و سلامت زنان	۱-۵-۳-
۳۳	وضعیت رفاه و تامین اجتماعی زنان	۱-۶-
۳۳	خلاصه وضعیت رفاه و تامین اجتماعی زنان استان البرز	۱-۶-۱-
۳۳	مسائل حوزه رفاه و تامین اجتماعی زنان استان البرز در مقایسه با کشور	۱-۶-۲-
۳۳	وضعیت ورزش و فعالیت بدنی	۱-۷-
۳۳	خلاصه وضعیت ورزش و فعالیت بدنی زنان استان البرز	۱-۷-۱-۳-
۳۶	مسائل حوزه ورزش زنان استان البرز در مقایسه با کشور	۱-۷-۲-
۳۶	وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان استان البرز	۱-۸-
۳۶	خلاصه وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان استان البرز	۱-۸-۱-
۳۷	وضعیت مشارکت سیاسی زنان استان البرز	۱-۹-
۳۷	خلاصه وضعیت مشارکت سیاسی زنان استان البرز در کشور	۱-۹-۱-
۳۸	مسائل حوزه مشارکت سیاسی زنان استان البرز در مقایسه با کشور	۱-۹-۲-
۳۸	وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز	۱-۱۰-
۳۸	خلاصه وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز در کشور	۱-۱۰-۱-
۳۸	مسائل حوزه مشارکت مدنی زنان استان البرز در مقایسه با میانگین کشوری زنان	۱-۱۰-۲-
۳۹	اولویت‌بندی مسائل زنان و خانواده در استان البرز	فصل دوم
۴۰	شاخص‌های نیازمند بهبود زنان و خانواده استان البرز	۱-۲
۴۲	احصاء مسائل کلیدی زنان و خانواده استان البرز	۲-۲
۴۳	تجزیه و تحلیل مسائل زنان و خانواده در استان البرز	فصل سوم
۴۴	تجزیه و تحلیل مسائل زنان و خانواده استان البرز	۳
۴۴	بالا بودن میزان طلاق زنان در استان البرز	۱-۳

۴۶	نرخ بالای بیکاری زنان استان البرز	۲-۳
۴۸	پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز	۳-۳
۴۹	نرخ بالای زنان سرپرست خانوار	۳-۴
۵۰	نرخ بالای زنان بد سرپرست	۴-۴

۵۲	راهکارها	فصل چهارم
-----------	-----------------	------------------

۵۳	راهکارهای بالا بودن میزان طلاق زنان در استان البرز	۴-۱
۵۴	راهکارهای نرخ بالای بیکاری زنان استان البرز	۴-۲
۵۵	راهکارهای پایین بودن میان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز	۴-۳
۵۶	راهکارهای نرخ بالای زنان سرپرست خانوار	۴-۴
۵۷	راهکارهای نرخ بالای زنان بد سرپرست	۴-۵

۵۸	ماتریس نتایج	فصل پنجم
۷۸	ماتریس پایش و ارزیابی	فصل ششم
۹۳		منابع و مأخذ

خلاصه مدیریتی:

بیان مسئله: نگاه‌های متفاوت به جنسیت در طول تاریخ علاوه بر این که نحوه بهره‌مندی زنان از حقوق اجتماعی و فرهنگی را تحت‌الشعاع قرار داده، موقعیت آنان نسبت به مردان را نیز در جایگاهی متفاوت قرار داده است. زنان به عنوان نیمی از نیروی انسانی در جوامع بشری که خود یکی از مهم‌ترین منابع توسعه انسانی‌اند، می‌توانند نقشی اثرگذار در توسعه جوامع ایفا کنند. در واقع جایگاه و شخصیت زن در فرهنگ هر جامعه، نشان‌دهنده میزان توسعه‌یافتگی آن جامعه است.

سند پیش‌رو، با توجه به سیاست‌های کلی برنامه‌های تقویت نهاد خانواده در صحنه‌های اجتماعی، استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها و توجه به نقش سازنده آن‌ها، توسعه فرصت‌ها، گسترش سطوح مشارکت آن‌ها در کشور و همچنین با تکیه بر محورهای پیشگیری از مسائل اجتماعی، اوقات فراغت، ساماندهی امور اقتصادی و معیشتی، ارتقای توانمندی‌های زنان مدیر و نخبه، اصلاح ساختار اداری و تشکیلاتی زنان، تدوین شد.

هدف تدوین سند: هدف اصلی تدوین سند، افزایش سلامت فردی، اجتماعی جامعه زنان و به تبع آن سلامت روانی خانواده و جامعه، بهبود مشارکت‌های اقشار مختلف زنان در زمینه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و در نهایت ارائه برنامه هدف‌مند در جهت توانمندسازی زنان در استان است. در این راستا چالش‌ها، فرصت‌ها و برنامه‌های زنان در استان مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی و شناسایی وضع موجود زنان در استان بر مبنای اطلاعات پایه مستند، ارزیابی وضع موجود بر اساس مقایسه داده‌ها با میانگین کشوری و فهرست‌بندی مسائل از اهداف دیگر تدوین سند بوده است.

روش تدوین سند: در راستای تدوین سند به منظور دستیابی به اطلاعاتی دقیق از چند روش استفاده گردید. به همین منظور با نگرشی کمی - کیفی، اهداف سند دنبال گردیدند. ابتدا با کمک اطلاعات و آمار موجود و با استفاده

از روش کتابخانه‌ای و اسنادی بخشی از اطلاعات به دست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته تا در مقایسه با استان-های دیگر، مسائل اساسی‌تر استان البرز شناسایی شوند؛ سپس پژوهش وارد فاز میدانی شد. در این فاز با استفاده از روش دلفی و به صورت موازی با استفاده از روش گروه‌های متمرکز مسائل زنان سطح استان جمع‌آوری گردید. در نهایت در فاز دوم با استفاده از تکنیک دلفی، صاحب‌نظران نظرات خود را با توجه به جمع‌بندی فاز اول جرح و تعدیل نمودند و سرانجام نظر نهایی آن‌ها شامل مسائل، علل و پیامدها در کنار اطلاعات میدانی سطح جامعه در کارگروه مذکور و در قالب پنج جلسه گروه‌های متمرکز، بررسی شدند.

وضعیت موجود و مسائل زنان استان: خلاصه وضعیت جمعیتی استان البرز نشان می‌دهد که متوسط بعد خانوار

در این استان (۳,۱۷) از حد میانگین کشور (۳,۴) پایین‌تر است. نسبت جنسی (تعداد مردان به ازای هر یکصد نفر زن) در استان ۱۰۲/۳۷ به دست آمد، درحالی‌که میانگین کشوری ۱۰۲/۴ است که این میزان تقریباً در حد نرم ملی است. درصد نرخ مهاجرت به جمعیت در کشور ۲,۷ درصد است که این میزان در استان البرز ۷,۹ درصد برآورد شد. همچنین **خالص مهاجرت با ۴,۱ درصد** نشان‌دهنده میزان بالای مهاجرت به این استان است. بنابراین پایین بودن بعد خانوار و نرخ بالای مهاجرت به این استان از جمله مسائل جمعیتی استان می‌باشد.

مقایسه وضعیت سرپرستی خانوارهای استان البرز با کل کشور نشان می‌دهد که زنان سرپرست خانوار در سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ در کل کشور از ۱۲,۱ درصد به ۱۲,۷ افزایش یافته که بیانگر نرخ رشد ۰,۶ درصدی زنان سرپرست خانوار در کل کشور است، اما برای استان البرز درصد زنان سرپرست خانوار در سال ۱۳۹۰ برابر با ۱۰,۶ و در سال ۱۳۹۵ برابر با ۱۲,۵۵ درصد است که بیانگر ۲ درصد رشد نرخ زنان سرپرست خانوار در این استان است که نسبت به وضعیت متوسط کشوری با ۱۲,۳ درصد، اندکی بالاتر است. بنابراین، یکی از مهم‌ترین مسائل حوزه زنان در استان البرز، نرخ بالای زنان سرپرست خانوار است؛ زنانی که به دلایل متعدد از جمله فوت همسر، طلاق، ازکارافتادگی همسر،

مفقود الاثر بودن همسر، سرپرستی خانواده خود را برعهده گرفته‌اند. این گروه از زنان با توجه به ترکیب و بعد خانوار، عهده‌دار مسئولیت خود و سایر اعضای خانوار هستند. تعداد خانوارهای دارای سرپرست زن، همچنان به شکل قابل توجهی در حال افزایش است و طبق آخرین آمار رسمی موجود سرپرستی حدود سه میلیون خانوار بر عهده زنان می‌باشد؛ به عبارت دیگر حدود هشت درصد از جمعیت کشور، دارای سرپرست زن می‌باشند.

در زمینه مشارکت اقتصادی و اشتغال زنان در استان، مقایسه میانگین‌های استانی با کل کشور نشان می‌دهند که وضعیت زنان استان در این شاخص‌ها طبیعی است. به عنوان مثال، نرخ اشتغال در جمعیت زنان ۱۰ ساله و بالاتر در استان معادل ۷۵,۹۶ به دست آمد، در حالی که میانگین کشوری معادل ۷۶,۱ بود. اما در زمینه بیکاری، درصد بیکاری زنان دارای تحصیلات عالی با ۲۶,۶ درصد بود که از میانگین کشوری (۲۶,۷) که تقریباً برابر با وضعیت عمومی کشور است. مقایسه وضعیت ازدواج و طلاق استان البرز با میانگین کشوری نشان می‌دهد که میزان ازدواج ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر در استان با ۷,۹۷ درصد پایین‌تر از میانگین کشوری (۱۱,۱) است؛ علاوه بر این، میانگین سن در اولین ازدواج در بین زنان استان ۲۳,۸۹ سال است که این سن از میانگین کشوری که ۲۳,۲ سال می‌باشد، اندکی پایین‌تر است.

شاخص میزان طلاق در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله به بالا و دارای همسر در استان ۴,۷۸ است در حالی که میانگین کشوری ۴ بود. درصد تجرد قطعی در میان زنان استان ۴,۵۴ است که این در کشور معادل ۵,۷ است و از این لحاظ وضعیت مناسب‌تری است. میزان زنان هرگز ازدواج نکرده در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر در استان ۲۵,۲۸ است که پایین‌تر از متوسط کشوری یعنی ۲۶,۶ می‌باشد.

با توجه به آمارها و میانگین‌های سال ۱۳۹۵ مربوط به وضعیت میزان سواد و تحصیلات جمعیت ۶ ساله و بالاتر استان در سال ۱۳۹۵ معادل ۹۰,۲ درصد بوده در حالی که میانگین کشوری ۸۲,۵ درصد است. در بین شاخص‌های آموزشی،

تعداد اعضای هیئت علمی زن تمام وقت استان که ۴۷۵ نفر بود، از میانگین کشوری که ۶۵۴ نفر می باشد، پایین تر است. درصد پوشش تحصیلی دانش آموزان دختر راهنمایی با ۱۵,۵ درصد تقریباً معدل متوسط کشوری ۱۶,۶ درصد است. علاوه بر این، سه شاخص درصد دانشجویان کارشناسی در سال ۹۵ برابر با ۶۴,۸ در استان البرز نسبت به ۶۵,۲ درصد در کل کشور؛ درصد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه‌ای در سال ۹۵ با ۱۰,۲۴ درصد استان البرز نسبت به ۱۱ درصد کل کشور؛ درصد دانشجویان دکترای تخصصی و فوق دکتری در سال ۹۵ برابر با ۰,۷ درصد استان البرز نسبت به ۰,۹ درصد در کل کشور، نشان می دهد که میانگین استان البرز نسبت به کل کشور پایین تر بوده و این سه شاخص از جمله مسائل زنان استان البرز هستند که در نهایت نشان می دهند، میزان تحصیلات تکمیلی زنان در استان البرز پایین تر از سطح ملی است که نیازمند سیاست گذاری می باشد. در مجموع وضعیت سواد و تحصیلات زنان در استان، وضعیت مناسبی است که فقط در برخی از شاخص های فوق، اندکی از میانگین کشوری پایین تر هستند.

در حوزه وضعیت بهداشت و درمان، تعداد و میزان بیمارستان های فعال استان (در هر صد هزار نفر جمعیت) کمتر از یک درصد است در حالی که میانگین کشوری، اندکی بالاتر یعنی ۱,۱ درصد می باشد. تعداد تخت های ثابت استان ۱۱,۷ که این میزان در کشور معادل ۱۷,۹ است. شهرستان های طالقان و فردیس، فاقد بیمارستان و شهرستان های اشتهارد، ساوجبلاغ، طالقان، فردیس و نظرآباد فاقد تخت ثابت بودند. در مجموع وضعیت زنان در حوزه بهداشتی و پزشکی، پایین تر از متوسط کشوری است.

وضعیت زنان بیمه شده اصلی سازمان تأمین اجتماعی در استان البرز (با نسبت مرد به زن برابر ۳,۹ درصد) در مقایسه با کل کشور (با نسبت مرد به زن برابر ۴,۸ درصد) نشان می دهد که وضعیت استان البرز نسبت به کل کشور نامناسب تر است. همچنین، وضعیت زنان مقرری بگير بیمه بیکاری از بیمه شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی استان البرز با ۳,۹۹ درصد در مقایسه با میانگین کشوری ۱,۷ درصد نیز بیانگر وضعیت نسبتاً مناسب زنان استان البرز نسبت به کل کشور

می‌باشد. بنابراین، مسئله بیمه اصلی نشدن زنان در سازمان تأمین اجتماعی و امنیت شغلی زنان در استان البرز نیازمند برنامه‌ریزی و رسیدگی است.

در حوزه ورزش، زنان البرز در تمامی شاخص‌ها بالاتر از میانگین‌های کشوری بودند. وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان در مقایسه با کل کشور نشان می‌دهد که استان البرز در شرایط نسبتاً مطلوبی قرار دارد. شاخص‌های مربوط به آسیب‌های اجتماعی زنان در استان البرز در مجموع نسبت به میانگین کشوری پایین‌تر هستند، اما در شاخص‌های زنان معتاد دستگیرشده در رده سنی ۳۵ سال به بالا و درصد زنان ۲۵ تا ۳۴ ساله به بالا که اقدام به خودکشی کرده‌اند، با ۷۵ درصد که این میزان بسیار بالاتر از میانگین کشوری ۳۹ درصد است.

آمارهای مربوط به مشارکت سیاسی زنان استان البرز در مقایسه با کشور نشان می‌دهد که درصد نمایندگان زن از کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی دوره دهم ۱۳۹۴، معادل صفر بود، درحالی‌که میانگین کشور ۴٫۲ می‌باشد. درصد منتخبین زن از کل منتخبین شوراهای اسلامی تشکیل شده سال ۱۳۹۲ معادل ۴٫۸۲ بود که این میزان در کشور ۳٫۵ است که از این حیث وضعیت مناسبی است، اما درصد دهیاران زن در استان که ۰٫۴ است بسیار پایین‌تر از نرم کشوری است که ۳٫۲ درصد می‌باشد. همچنین، پیرامون وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز در شاخص‌های میزان سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده در هر صد هزار نفر زن در استان که ۲٫۸۵ به دست آمد، درحالی‌که این میزان در کشور به میزان ۵ درصد است که بسیار پایین‌تر از نرم کشوری است. تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده در استان ۷۹ سمن بوده که پایین‌تر از نرم کشوری (۸۸ سمن) است. بنابراین، پایین بودن میزان سمن‌های فرهنگی-اجتماعی و صنفی، اتحادیه زنان استان البرز، از جمله مسائل مهمی است که نیازمند سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی می‌باشد.

احصاء و اولویت بندی مسائل: از بین مسائل زنان در ۹ حوزه مختلف جمعیتی، اقتصادی، ازدواج و خانواده، سواد و تحصیلات، بهداشت و سلامت، رفاه و تأمین اجتماعی، آسیب‌های اجتماعی، مشارکت سیاسی و مشارکت مدنی؛ پنج مسئله بالا بودن میزان طلاق زنان در استان البرز، درصد بالای بیکاری زنان استان، پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان، درصد بالای زنان سرپرست خانوار البرز، درصد بالای زنان بدسرپرست استان، از نظر خبرگان استانی، متخصصان و صاحب‌نظران در اولویت قرار گرفته که نیازمند سیاست‌گذاری مطرح شدند.

برنامه‌های پیشنهادی سند: هدف سند حاضر شناسایی مسائل زنان استان و ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت زنان و خانواده استان البرز بوده است که این راهکارها همراه با برنامه پایش که در فصل آخر سند حاضر ارائه شده‌اند در راستای ارائه برنامه‌های مداخلاتی برای ارتقاء وضعیت موجود بوده است. بخشی از راهکارهای ارائه شده در سند به شرح زیر می‌باشد:

- تأسیس و راه‌اندازی سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه و تقاضای نیروی کار.
- تأسیس و ایجاد شبکه‌های صنایع بسته‌بندی محصولات کشاورزی به ویژه فعالیت‌های بسته‌بندی خانگی.
- تشکیل خوشه‌های کسب و کار خانگی.
- ایجاد تفاهم‌نامه بخش کشاورزی و صنعت با دانشگاه‌ها برای هدایت پایان‌نامه‌ها به سمت افزایش میزان مشارکت و اثربخشی زنان در عرصه کشاورزی و صنعت.
- ترویج روش‌های ای-مارکتینگ در راستای معرفی و فروش محصولات، ساخت و تولید برنامه.

مقدمه:

خانواده یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی است که پایه و اساس حیات اجتماعی محسوب می‌گردد. خانواده تأثیر بسزایی در تعادل روانی، عاطفی و اجتماعی افراد داشته و به عنوان کوچکترین کانون اجتماعی شدن، متضمن پذیرش نقش‌های اجتماعی و همنوایی با هنجارهای اجتماعی می‌باشد. در این بین، زنانی که حدود نیمی از جمعیت کشور (۴۹,۳ درصد جمعیت در سال ۱۳۹۵) را تشکیل میدهند و عهده‌دار امر جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیر کردن نسل کنونی در جهت نیل به توسعه پایدار هستند و در تمام روزهای سخت و دشوار همپای مردان به ایفای نقش پرداخته‌اند اما کمتر از مردان عهده‌دار نقش‌های مهم و کلیدی بوده‌اند.

باید توجه داشت که طی در دهه‌های اخیر، مجموعه‌ای از تحولات داخلی و فراملی، موقعیت زنان ایرانی را دگرگون کرده است. وقوع انقلاب اسلامی و رشد ارزش‌های عدالت‌خواهانه، گسترش آزادی‌های مدنی، فرایند نوسازی و توسعه‌ی جامعه، دگرگونی ارزش‌های سنتی، افزایش تحصیلات دانشگاهی، بهره‌مندی از رسانه‌های جمعی و دسترسی به اطلاعاتی که در سطح جهانی گردش دارد، در مجموع، میزان سرمایه‌های فرهنگی، اجتماعی، و اقتصادی و سیاسی زنان را ارتقا داده است. این وضعیت به تدریج جایگاه زنان را در سلسله مراتب جامعه و نقش آن‌ها را در اداره‌ی امور کشور متحول ساخته است.

تحولات مذکور، عرصه‌های تازه‌ای برای افزایش توانمندی‌ها و بروز شایستگی‌های زنان فراهم کرده است، اما هنوز هم زنان بیش از مردان از تبعیض، تحقیرشدگی، خشونت، تجاوز جنسی، فقر، کم‌سوادگی و احساس ناامنی در رنج‌اند؛ درحالی‌که الگوی «توسعه‌ی جامعه» بر پایه‌ی هر نظام عقیدتی و هر پارادایم علمی که شکل گرفته باشد، عدالت فراگیر، رعایت حقوق انسان‌ها و رفع محرومیت از افراد آسیب‌پذیر از جمله اهداف یا نتایج مورد انتظار آن است.

امروزه یکی از مهم‌ترین معیارهای جهت سنجش درجه توسعه‌یافتگی یک کشور، میزان اهمیت و اعتباری است که زنان در آن کشور دارا هستند. برای تحقق توسعه اجتماعی، تسریع فرآیند توسعه اقتصادی و محقق شدن عدالت اجتماعی، چنانچه به زنان به‌عنوان نیروهای فعال و سازنده نگریسته شود، قطعاً تأثیر بسیاری در روند توسعه و بلوغ یک کشور خواهد داشت. اعتبار و اهمیتی که زنان یک جامعه در زمینه‌های مختلف علمی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دریافت می‌کنند از مهم‌ترین مؤلفه‌های توسعه‌یافتگی یک کشور محسوب می‌شود. روند اقدامات توسعه‌ای سازمان‌های جهانی نیز دلالت بر گنجانیدن معیار جنسیت در اندیشه و عمل توسعه دارد. در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته نزدیک به پنجاه درصد جمعیت فعال اقتصادی را زنان تشکیل می‌دهند. در کل، دوسوم کارهای انجام شده در جهان را زنان بر عهده دارند؛ اما میزان فعالیت زنان در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران کمتر است. این در حالی است که زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. جمهوری اسلامی ایران نیز در دهه گذشته برای هم‌گام شدن با قافله توسعه انسانی تمهیداتی را در نظر داشته که در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ نیز از آن یاد شده است. در بیانیه چشم‌انداز در افق موردنظر، ایران کشوری خواهد بود، توسعه‌یافته با برخورداری از دانش پیشرفته، متکی بر سهم برتر منابع انسانی من جمله زنان برای دست یافتن به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) است (سند چشم‌انداز، مجمع تشخیص مصلحت نظام، بهار ۱۳۸۳). مشارکت زنان در تصمیم‌گیری و خلق تغییر از ملزومات رسیدن به این چشم‌انداز است. البته از اوایل دهه هفتاد توجه به نقش زن در توسعه جامعه به یکی از اولویت‌های نهادهای بین‌المللی تبدیل شد و با توجه به اینکه زنان نیمی از جمعیت جوامع را تشکیل می‌دهند، توسعه کشورها نیز بدون مشارکت گسترده زنان در فرایند توسعه محقق نمی‌شود و یا دست کم تسهیل این روش بدون مشارکت زنان ممکن نیست. توجه به جایگاه زنان در برنامه

های توسعه دارای اهمیت حیاتی است زیرا مشارکت زنان در عرصه های گوناگون اقتصادی، سیاسی و فرهنگی از شاخص های مهم توسعه همه جانبه کشورها محسوب می شود.

جایگاه زنان در سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران افق ۱۴۰۴ هجری شمسی در این برنامه ماده ۲۲۷ و ۲۳۰ به موضوع زنان اشاره کرده و از لحاظ پرداختن به مسائل زنان به بعد امنیت زنان، استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان پرداخته شده است. ماده ۲۳۰ در این برنامه که مرتبط با پیشرفت زنان است از کلیت و ابهام میان اجزا و مولفه های مفهومی خود برخوردار است و فاقد صراحت و شفافیت برنامه ای است. در واقع بسیاری از مولفه های توسعه فرهنگی زنان مورد توجه نبوده است. از آنجایی که برنامه های توسعه در هر کشوری برای عینیت بخشیدن به مجموعه ای از تغییرات و همچنین برای ارتقا سطح زندگی آحاد جامعه طراحی می شوند. زنان به عنوان نیمی از جمعیت کشور ضمن دارا بودن نقش مهم و غیرقابل انکار در توسعه کشور، از نیازها و ویژگی های خاصی برخوردارند و لازم است برای پاسخگویی به این نیازها و کمک به آنها در ایفای بهتر نقش اساسی و بنیادین خود در خانواده و جامعه برنامه ریزی ویژه ای صورت پذیرد. زنان در کشور ما با اینکه دوشادوش مردان در صحنه های مختلف اجتماعی و سیاسی حضور داشته اند، اما هیچ گاه این حضور به مشارکتی جدی در صحنه های اجتماعی و اقتصادی و سیاسی تبدیل نشده اند و زنان معمولاً به ساده ترین کارها در پایین ترین رده ها اشتغال دارند. به همین سبب علی رغم برنامه ریزی ها و حمایت های انجام شده، هنوز زنان نتوانسته اند به جایگاه و نقش مناسب خود در توسعه فرهنگی کشور و تصمیم گیری های کلیدی در این حوزه دست یابند.

بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، جمعیت استان البرز ۲ میلیون و ۷۱۲ هزار و ۴۰۰ نفر است. در این بین، ۹۲ درصد جمعیت شهرنشین و تنها ۸ درصد افراد در روستاها سکونت دارند؛ نرخ مهاجرت استان البرز نیز ۶/۳ است. هرچند که مهاجرت تأثیر دو جانبه ای در روند توسعه ای استان البرز دارد، اما گسترش مهاجرت های روستائیان به شهرها منجر به

گسترش حاشیه‌نشینی و رشد آسیب‌های اجتماعی در شهرهای استان شده است؛ به شکلی که، حاشیه‌نشینی باعث مخدوش کردن چهره‌ی واقعی شهر و ایجاد مشکلات عمده‌ی فرهنگی، اقتصادی، و امنیتی شده و ارائه خدمات شهری را در این مناطق با مشکل مواجه کرده است.^۱ از این منظر، رشد جمعیت استان البرز حاصل موالید در استان نیست؛ و شیب تند افزایش جمعیت استان البرز به شکل عمده، به دلیل مهاجرت به این استان است.^۲

بر اساس مطالعات شورای فرهنگ عمومی در سال ۱۳۸۹، درصد اقوامی که در استان البرز ساکن بودند به قرار زیر اعلام شده است: ۴۷ فارس (۴۶٪ مرد، ۴۸،۳٪ زن)، ۳۶،۱ آذربایجانی (۳۶،۴٪ مرد، ۳۵،۷٪ زن)، ۷،۴ کرد (۷،۱٪ مرد، ۷،۸٪ زن)، ۴،۴ شمالی شامل گیلک، مازنی، تالشی و تات (۴،۶٪ مرد، ۳،۹٪ زن)، ۳،۲ لر (۲،۹٪ مرد، ۳٪ زن)، ۰،۶ عرب (۱،۷٪ مرد) و ۱،۳ درصد سایر اقوام.^۳ علاوه بر آنچه که مطرح شد، کرج به عنوان مرکز استان البرز، در حصار از زندان‌ها است، این شهر چهار زندان بزرگ کشور یعنی زندان کچویی، ندامتگاه مرکزی کرج، زندان رجایی شهر و زندان قزلحصار را در خود جای داده است. بدون شک مهاجرت خانواده‌های این زندانیان به استان البرز منجر به ایجاد معضلات بغرنج شده که حتی کرج را به یکی از شهرهای جرم خیز کشور تبدیل نموده است.^۴

بر همین مبنا ضروری است تا در جهت دستیابی به فهم مناسب و در عین حال جامع از وضعیت کنونی زنان کشور و بخصوص استان البرز در ادامه هدایت دقیق و صحیح برنامه ریزی و سیاست‌گذاری‌ها در جهت بهبود آن در سطح کشور به بررسی وضعیت زنان پردازیم. زنان نیز انتظار دارند طی این برنامه‌ها شاهد بهبود کیفیت زندگی احقاق حقوق خود و به دست آوردن فرصت شرکت در برنامه‌ریزی‌ها و مشارکت در توسعه اجتماعی و فرهنگی قشر خود باشند.

---

^۱ مصاحبه آقای ترخانی سرپرست معاونت امنیتی و سیاسی استانداری البرز، با خبرگزاری تسنیم، ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۷.

^۲ مصاحبه آقای قائمی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان البرز، با خبرگزاری ایسنا منطقه البرز، ۱۳۹۶.

^۳ طرح بررسی و سنجش شاخص‌های فرهنگ عمومی کشور (شاخص‌های غیرثبیتی)

^۴ مصاحبه محمد جواد کولیوند، نماینده‌ی شهر کرج در مجلس شورای اسلامی، با خبرگزاری تسنیم، ۲۴ مهر ۱۳۹۶.

که سند پیش روی سعی در بررسی وضعیت زنان و ارائه پیشنهادهایی در جهت تقویت نقش زنان در جامعه و توسعه فرصت‌ها و گسترش سطوح مشارکت آنها دارد.

کلیات:

با اینکه جستجوی پیشینه‌ی پژوهش نشان می‌دهد که تا به حال مطالعه‌ی متمرکزی در مورد زنان استان البرز و وضعیت آنها انجام نشده است؛ اما سند ارتقای وضعیت زنان استان البرز با نگرشی در جهت توانمندسازی زنان استان عمل می‌کند و همچنین بررسی وضعیت موجود و تحلیل آن‌ها، مشارکت‌های اقشار مختلف زنان در زمینه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی افزایش بهزیستی روانشناختی و سلامت روان فردی و اجتماعی، جامعه زنان و به تبع آن سلامت روانی خانواده و جامعه، توجه به موضوع تحکیم بنیان‌های خانواده و در نهایت ارائه راهکار و تدوین نتایج مورد انتظار از توسعه جهت حل مسائل را مد نظر دارد که با استفاده از زبان تغییر و همچنین برنامه‌ریزی عملیاتی در جهت بهبود وضعیت زنان تدوین طرح پایش و ارزیابی از اهداف تدوین این سند می‌باشد. زیرا، در عرصه‌ی زنان و بهبود وضعیت آنها در جامعه نیازمند، برنامه‌های مدیریتی نتیجه‌گرا هستیم. برنامه‌هایی که پیامدگرا و نتیجه‌محور باشند. به دنبال چنین برنامه‌هایی است که از طریق بررسی همه‌جوانب کار و کشف و شناسایی تمام اثرات و نتایج احتمالی حاصل از اجرای یک برنامه (اعم از مثبت و یا منفی)، شرایط اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها را به شکلی هدایت نماید که اولاً؛ در ساختن محیط آینده‌ی بیشترین و بهترین نقش ممکن را ایفا نماید و ثانیاً؛ بهترین و بیشترین دستاورد را عاید سازمان نماید، یعنی این رویکرد نه تنها به جای تأثیرپذیری ناخواسته و نامطلوب، بر تأثیرگذاری مطلوب و پیش‌بینی‌شده تأکید دارد، بلکه یک روش‌شناسی قوی برای تمرکز بر پیگیری پیامدها و پرهیز از روش‌های پیچیده و مسئله‌ساز در جهت ارائه نتایج قطعی محسوب می‌شود.

پژوهش حاضر، در گام اول، با استفاده از روش «تحلیل تطبیقی آمارها» و تکنیک مقایسه‌ی میانگین‌ها مسائل حوزه‌های مختلف زنان استان البرز را استخراج نموده است. بنابراین برای تحلیل تطبیقی آمارها و تکنیک مقایسه‌ی میانگین‌ها از اسناد موجود استفاده شده است. لذا، برای جمع‌آوری بخش اسنادی موردنیاز جهت تدوین سند، ضمن بررسی اسناد فرادستی زنان و خانواده^۱، بررسی جستجوی تحقیقات پیشین و تجربی مرتبط با موضوع^۲ صورت گرفت. علاوه بر این، بررسی آمار و ارقام مربوط به مسائل استان البرز و مستندات مرتبط با موضوع نیز مورد مذاقه قرار گرفته‌اند. در نهایت نتایج به دست آمده در گام اول نشان دادند که، مسائل زنان در استان البرز، طیف گسترده‌ای را به خود اختصاص می‌دهند که پراکندگی موضوعی آنها، ارائه‌ی دیدی منجسم و جامع نسبت به مسائل زنان استان البرز را مخدوش نموده و امکان ارائه‌ی برنامه‌های مداخلاتی برای بهبود وضعیت موجود را غیر ممکن می‌سازد. بنابراین، در جهت استخراج اولویت‌های مسائل زنان البرز برآمدیم. برای اولویت‌بندی مسائل زنان در استان البرز از «روش دلفی»، استفاده شد. برای اجرای روش دلفی، ابتدا لیستی از مجموعه‌ی مسائل زنان در استان البرز را که در مرحله‌ی پیشین با استفاده از «تحلیل تطبیقی آمارها» و تکنیک مقایسه‌ی میانگین‌ها استخراج نمودیم؛ تهیه و سپس این لیست را در بین گروهی از خبرگان شامل متخصصان، صاحب‌نظران و مسئولان سازمان‌های استان، به «رفت و برگشت» نهادیم. در طول این فرایند رفت و برگشتی در روش دلفی، گروه خبرگان باید لیست مسائل زنان استان را اولویت‌بندی می‌نمودند. در نهایت با گردآوری نتایج دلفی، همپوشانی نظرات استخراج و لیست مجموعه مسائل زنان استان البرز مورد اولویت‌بندی نهایی قرار گرفت.

---

^۱ در بخش ضمایم آورده شده است.

^۲ در بخش ضمایم آورده شده است.

فصل اول:

توصیف وضعیت موجود زنان استان البرز

مقدمه:

در فصل اول با عنوان توصیف وضعیت موجود زنان در استان البرز، وضعیت زنان استان بر اساس آمارهای موجود تحلیل شده و میانگین استانی در هر شاخص با میانگین همان شاخص در سطح کشوری مقایسه شده است؛ سپس شاخص‌هایی که زنان استان البرز نسبت به سطح کشوری وضعیت نامناسب‌تری دارند احصاء خواهند شد.

۱-۱ ویژگی‌های عمومی و جمعیتی زنان استان البرز

۲-۱ خلاصه وضعیت ویژگی‌های عمومی و جمعیت استان البرز

در اولین بخش از توصیف وضع موجود مسائل زنان در سطح استان البرز ابتدا ویژگی‌های عمومی و جمعیت استان البرز با شاخص‌های جمعیت استان به تفکیک جنسیت و سهم گروه‌های سنی صفر تا ۱۴ سال، ۱۵ تا ۶۴ سال، بالای ۶۵ سال زنان استان و مقایسه آن با میانگین کشور مورد بررسی قرار می‌گیرند.

جدول ۱: خلاصه وضعیت ویژگی‌های عمومی و جمعیت استان البرز و کشور در سال ۱۳۹۵				
ویژگی‌های عمومی و جمعیت	مردان کشور	زنان کشور	مردان البرز	زنان البرز
تمامی سنین	۴۰۴۹۸۴۴۲	۳۹۴۲۷۸۲۸	۱۳۷۶۳۳۵	۱۳۳۶۰۶۵
درصد جمعیت ۰ تا ۱۴ سال	۲۴,۳	۲۳,۷	۲۱,۷	۲۱,۱
درصد جمعیت ۱۵ تا ۶۴ سال	۶۹,۷	۷۰,۰	۷۲,۸	۷۳,۳
درصد جمعیت بالای ۶۵ سال	۶۹,۷	۶,۳	۵,۶	۵,۶
درصد جمعیت جوان ۱۵ تا ۲۹ سال	۲۵,۱	۲۵,۱	۲۳,۳	۲۴,۴

منبع: نتایج تفصیلی سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ و محاسبات محقق

مقایسه نسبت جنسی (تعداد مردان به ازای هر یک صد نفر زن) استان‌های کشور در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد که استان البرز با نسبت ۱۰۳، رتبه ۱۵ را در بین ۳۱ استان کشور دارد. به عبارتی به ازای هر یک صد نفر زن، ۱۰۳ نفر مرد وجود دارد.

در بخش ویژگی‌های جمعیتی زنان در استان البرز و کشور شاخص‌های مانند نسبت جنسی، کل جمعیت زنان در کشور، زنان جوان (۱۵-۲۹ سال) از کل جمعیت زنان کشور، زنان واقع در گروه سنی ۰-۱۴ سال از کل جمعیت زنان در کشور، زنان واقع در گروه سنی ۱۵-۶۴ سال از کل جمعیت زنان در کشور، زنان واقع در گروه سنی ۶۵ سال و بالاتر از کل جمعیت زنان در کشور، درصد تولد دختران از کل کشور، بعد خانوار و درصد خانوار زن سرپرست مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

جدول ۲: ویژگی‌های جمعیتی زنان در استان البرز و کشور				
وضعیت	رتبه کشوری	استان البرز	میانگین کشور	ویژگی‌های جمعیتی زنان
نسبت جنسی	۱۵	۱۰۳	۱۰۲/۴	معادل میانگین کشوری
درصد کل جمعیت زنان در کشور	۱۷	۴۹,۲۶	۴۹,۳۳	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد زنان جوان (۱۵-۲۹ سال) از کل جمعیت زنان کشور	۲۵	۲۴,۳۸	۲۵,۵	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد زنان واقع در گروه سنی ۰-۱۴ سال از کل جمعیت زنان در کشور	۲۸	۲۱,۱	۲۴,۵	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد زنان واقع در گروه سنی ۱۵-۶۴ سال از کل جمعیت زنان در کشور	۳	۷۳,۲۹	۶۹,۴	بالاتر از میانگین کشوری
درصد زنان واقع در گروه سنی ۶۵ سال و بالاتر از کل جمعیت زنان در کشور	۲۲	۵,۶۱	۶,۱	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد تولد دختران از کل کشور	۱۹	۴۸,۵۳	۴۸,۵	بالاتر از میانگین کشوری
بعد خانوار (تعداد افراد در خانوار)	۲۷	۳,۱۷	۳,۳	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد خانوار زن سرپرست در سال ۱۳۹۵	۱۴	۱۲,۵۵	۱۲,۳	بالاتر از میانگین کشوری

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷ و محاسبات جدول شماره ۱-۱ نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵

۲-۱-۱ مسائل حوزه جمعیتی زنان استان البرز در مقایسه با کشور

میانگین کشوری بعد خانوار (تعداد افراد در خانوار) در استان‌های کشور در سال ۱۳۹۵ معادل ۳/۳ می‌باشد، در حالی که میانگین بعد خانوار استان البرز ۳/۲ به دست آمد که در بین ۳۱ استان کشور، استان البرز دارای رتبه ۲۲ است. لذا با توجه به این که حد جایگزینی جمعیت با متوسط بعد ۴ است، در سطح کشور این میزان از حد جایگزینی نیز پایین‌تر است که در استان البرز، متوسط بعد خانوار از سطح کشوری نیز کمتر می‌باشد. علاوه بر این، خالص مهاجرت در استان البرز ۴٫۱ است، لذا میزان مهاجرت به این استان بسیار بالا است و می‌توان استان البرز را به دلیل نزدیکی به تهران و وجود صناعی که نیازمند نیروی کار هستند، به عنوان یکی از مهاجرپذیرترین استان‌ها مطرح نمود. بنابراین، مسائل جمعیتی استان البرز، پایین بودن بعد خانوار، بالا بودن درصد خانوار زن سرپرست و نرخ بالای مهاجرت به این استان از جمله مسائل حوزه جمعیتی در سطح استان البرز می‌باشد.

۱-۲ ویژگی های اقتصادی زنان استان البرز

۱-۲-۱ خلاصه وضعیت ویژگی های اقتصادی زنان استان البرز

جدول ۳: خلاصه وضعیت شاخص های اقتصادی زنان استان البرز و کشور				
وضعیت	رتبه کشوری	استان البرز	میانگین کشور	شاخص های اقتصادی
پایین از میانگین کشوری	۱۸	۷۵,۹۶	۷۷,۴	نرخ اشتغال در جمعیت زنان ۱۰ ساله و بالاتر در استان های کشور
بالاتر از میانگین کشوری	۱۰	۵۹,۲۶	۵۵,۶	نرخ اشتغال زنان جوان ۱۵-۲۹ سال
بالاتر از میانگین کشوری	۱۴	۱۳,۷۷	۱۳,۲	نرخ مشارکت اقتصادی زنان
پایین تر از میانگین کشوری	۲۹	۱,۲۰	۲۵,۱	سهم اشتغال زنان در بخش کشاورزی
پایین تر از میانگین کشوری	۱۴	۲۳,۲۰	۲۵,۶	سهم اشتغال زنان در بخش صنعت
بالاتر از میانگین کشوری	۲	۷۵,۷۰	۴۹,۳	سهم اشتغال زنان در بخش خدمات
بالاتر از میانگین کشوری	۲	۳۷,۱۰	۲۵,۵	سهم اشتغال زنان ۱۰ ساله و بیشتر در بخش عمومی
بالاتر از میانگین کشوری	۱۴	۲۴,۰۴	۲۲,۵۷	نرخ بیکاری در جمعیت زنان ۱۰ ساله و بالاتر در سال ۱۳۹۵
پایین تر از میانگین کشوری	۳۰	۸,۸	۱۲,۶	نرخ بیکاری زنان باسواد دارای تحصیلات ابتدایی، پایان ابتدایی و سوادآموزی
پایین تر از میانگین کشوری	۲۸	۱۷	۱۸,۹	درصد زنان بیکار باسواد در مقطع سیکل اول
پایین تر از میانگین کشوری	۱۹	۲۲,۶	۲۳,۹	درصد زنان بیکار باسواد در مقطع سیکل دوم
بالاتر از میانگین کشوری	۱۰	۲۶,۶	۲۶,۷	درصد زنان بیکار باسواد دارای تحصیلات عالی
پایین تر از میانگین کشوری	۳۰	۵,۱	۷,۱	درصد زنان بیکار بی سواد

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷ و محاسبات جدول شماره ۱۹-۱ نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس ۱۳۹۵

۲-۲-۱- مسائل حوزه اقتصادی زنان استان البرز در مقایسه با کشور

در زمینه مشارکت اقتصادی و اشتغال زنان در استان البرز، مقایسه میانگین‌های استانی با کل کشور نشان می‌دهد که وضعیت زنان استان البرز در این شاخص‌ها طبیعی است. در زمینه بیکاری، نرخ بیکاری در جمعیت زنان ۱۰ ساله و بالاتر در سال ۱۳۹۵، اندکی بالاتر از میانگین کشوری بدست آمد. ضمن اینکه نرخ بیکاری زنان بی‌سواد، دارای تحصیلات ابتدایی، مقطع سیکل و دیپلم پایین‌تر از میانگین‌های کشوری بودند. نرخ بیکاری زنان دارای تحصیلات عالی، تقریباً معادل نرم کشور بدست آمد. به عبارتی به جز زنانی که دارای تحصیلات عالی هستند، مابقی سطوح تحصیلی دارای نرخ بیکاری پایین‌تر از نرم کشوری هستند لذا می‌توانند به عنوان مساله زنان در حوزه اقتصادی معرفی شده و نیازمند برنامه‌ریزی می‌باشند.

۳-۱- وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان البرز

۳-۱-۱- خلاصه وضعیت ازدواج و طلاق زنان استان البرز

جدول ۴: خلاصه وضعیت ازدواج و طلاق استان البرز و کشور در سال ۱۳۹۵				
وضعیت	رتبه کشوری	استان البرز	میانگین کشور	وضعیت ازدواج
پایین تر از میانگین کشوری	۳۰	۷,۹۷	۱۱,۱	میزان ازدواج ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر
پایین تر از میانگین کشوری	۳	-۱,۹۱	-۴,۸	درصد رشد سالانه تعداد ازدواج ثبت شده در سال‌های ۹۵-۱۳۹۰
بالاتر از میانگین کشوری	۸	۲۸,۲	۲۷,۴	میانگین سن در اولین ازدواج مردان
اندکی بالاتر از میانگین کشور		۲۳,۹	۲۳,۲	میانگین سن در اولین ازدواج زنان
پایین تر از میانگین کشوری	۲۳	۴,۵۴	۵,۷	درصد تجرد قطعی در میان زنان
بالاتر از میانگین کشوری	۵	۴,۷۸	۴	میزان طلاق ثبت شده در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر ^۱
پایین تر از میانگین کشوری	۲۷	۷,۹۴	۱۱,۷	درصد طلاق‌های ثبت شده برحسب طول مدت زناشویی (کمتر از ۱ سال)
پایین تر از میانگین کشوری	۳۰	۲,۳۷	۵,۴	درصد رشد سالانه تعداد طلاق ثبت شده ^۲
بالاتر از میانگین کشوری	۲	۳۸,۶۳	۲۳,۶	نسبت طلاق به ازدواج (برحسب درصد)
پایین تر از میانگین کشوری	۲۴	۶,۶۲	۷,۲	میزان زنان بی همسر بر اثر فوت همسر در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر
بالاتر از میانگین کشوری	۱	۳,۳۷	۱,۸	میزان زنان بی همسر بر اثر طلاق در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر
پایین تر از میانگین کشوری	۱۸	۲۵,۳۸	۲۶,۶	میزان زنان هرگز ازدواج نکرده در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

^۱ - در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر دارای همسر

^۲ - در طول سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵

۲-۳-۱- مسائل حوزه ازدواج و طلاق زنان استان البرز در مقایسه با کشور

مقایسه وضعیت ازدواج و طلاق استان البرز با میانگین کشوری نشان می‌دهد که میزان ازدواج در استان البرز پایین‌تر (۷,۹۷ نسبت به ۱۱,۱ در کل کشور) از میزان کشوری است؛ علاوه بر این، میانگین سن در اولین ازدواج در بین زنان و مردان استان البرز (۲۳,۹ نسبت به ۲۳,۲ در کشور) از وضعیت این شاخص در سطح کشوری اندکی بالاتر است؛ لذا، سن ازدواج در استان البرز از میانگین سنی معمول در کشور بالاتر می‌باشد. علاوه بر این، دو شاخص میزان طلاق در هر هزار نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر دارای همسر و نسبت طلاق به هر ۱۰۰ ازدواج با نرخ ۴,۷۸ و میزان زنان بی‌همسر بر اثر طلاق در جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر که در این شاخص استان البرز دارای رتبه اول کشوری است، می‌تواند به عنوان مسائل زنان در حوزه ازدواج و طلاق باشد.

۴-۱- وضعیت سواد و تحصیلات زنان استان البرز

۴-۱-۱- خلاصه وضعیت سواد و تحصیلات زنان استان البرز

جدول ۵: خلاصه وضعیت سواد و تحصیلات جمعیت ۶ ساله و بیشتر استان البرز و کشور				
وضعیت آموزشی	میانگین کشور	استان البرز	رتبه کشوری	وضعیت
میزان باسوادی زنان در جمعیت ۶ ساله و بالاتر در سال ۱۳۹۵	۸۴	۹۰,۲	۲	بالاتر از میانگین کشوری
درصد زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد ابتدایی و سوادآموزی به کل زنان ۶ سال	۲۶	۲۱,۵	۳۰	پایین تر از میانگین کشوری
درصد زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد سیکل و متوسطه ۱	۱۶,۸	۲۱,۳	۲۵	بالاتر از میانگین کشوری
درصد زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد عالی	۲۰,۷	۲۱,۴	۷	بالاتر از میانگین کشوری
درصد دانشجویان زن	۴۵,۲	۴۸,۹۳	۲	بالاتر از میانگین کشوری
درصد دانشجویان زن در حال تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری	۱۹,۳	۲۰,۷	۱۲	بالاتر از میانگین کشوری
میزان دانش آموختگان دانشگاهی زن در هر هزار نفر زن باسواد ۶ ساله و بالاتر	۱۴۵,۸	۱۷۲,۲۲	۵	بالاتر از میانگین کشوری
درصد دانش آموختگان دانشگاهی زن در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای	۱۱	۱۰,۲۴	۱۷	پایین تر از میانگین کشوری
تعداد اعضای هیئت علمی زن تمام وقت مؤسسات آموزش عالی	۶۵۴,۸	۴۷۵	۱۱	پایین تر از میانگین کشوری

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

۲-۴-۱- مسائل حوزه سواد و تحصیلات زنان استان البرز در مقایسه با کشور

با توجه به آمارها و میانگین‌های مربوط به وضعیت سواد و تحصیلات، هر یک از شاخص‌های میزان باسوادی زنان در جمعیت ۶ ساله و بالاتر در سال ۱۳۹۵، درصد زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد عالی، دانشجویان زن، دانشجویان زن در حال تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری و دانش‌آموختگان دانشگاهی زن در هر هزار نفر زن باسواد ۶ ساله و بالاتر از میانگین‌های کشوری بودند. اما در شاخص‌های زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد ابتدایی و سوادآموزی، زنان باسواد ۶ ساله و بالاتر در سطح سواد سیکل و متوسطه ۱، دانش‌آموختگان دانشگاهی زن در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای و تعداد اعضای هیئت‌علمی زن تمام‌وقت مؤسسات آموزش عالی پایین‌تر از میانگین‌های کشوری به دست آمدند. در مجموع سطح سواد و تحصیلات زنان البرز در مقاطع ابتدایی تا دیپلم پایین‌تر از میانگین کشوری بوده ولی در مقاطع تحصیلات عالی، بالاتر از میانگین کشوری است.

۵-۱- وضعیت بهداشت و درمان زنان استان البرز

۱-۵-۱- مؤسسات درمانی فعال

مؤسسات درمانی به تمامی مراکز درمانی اعم از بیمارستان، زایشگاه و آسایشگاه گفته می‌شود که مجهز به تخت درمانی باشند. تا سال ۱۳۹۶ در سطح استان، ۱۸ بیمارستان فعال مشغول خدمات‌رسانی بوده‌اند.

جدول ۶: تعداد و میزان مؤسسات درمانی فعال و تخت‌های استان البرز و کل کشور در سال ۱۳۹۶ (در هر صد هزار نفر جمعیت)

شاخص بهداشتی	کشور		استان	
	تعداد	میزان	تعداد	میزان
بیمارستان فعال	۹۰۶	۱,۱	۱۸	۰,۷
تخت ثابت	۱۵۸۰۳۵	۱۸۷,۹	۳۰۱۶	۱۱,۷

منبع: سالنامه آماری استان البرز (۱۳۹۶) و محاسبات محقق

همان طور که در جدول زیر مشاهده می شود شهرستان های طالقان و فردیس فاقد بیمارستان و تمامی شهرستان های استان نیز به غیر از مرکز استان، فاقد تخت ثابت می باشد.

جدول ۷: تعداد بیمارستان های فعال و تخت های ثابت موجود در شهرستان های استان

جمع		سال و شهرستان
تخت ثابت	بیمارستان فعال	
۳۰۱۶	۱۸	۱۳۹۶
۵۰	۱	اشتهارد
۱۰۰	۱	ساوجبلاغ
۰	۰	طالقان
۰	۰	فردیس
۲۷۶۶	۱۵	کرج
۱۰۰	۱	نظرآباد

منبع: سالنامه آماری استان البرز (۱۳۹۶)

۲-۵-۱ خانه‌های بهداشت

یکی از مهم‌ترین مراکزی که خدمات بهداشتی وسیعی را به جمعیت روستایی ارائه می‌دهد، خانه‌های بهداشت هستند. خانه‌های بهداشت واحدهایی مستقر در روستا هستند که مراقبت‌های اولیه بهداشتی را توسط به‌ورزان بومی و آموزش‌دیده به ساکنین روستاها ارائه می‌کنند. این مراقبت‌ها شامل آموزش بهداشت p. H.C عمومی، مراقبت از زنان باردار، مراقبت از کودکان، تنظیم خانواده، آموزش مراقبت‌های تغذیه‌ای، ایمن‌سازی، بیماریابی، بهداشت محیط حرفه‌ای و بسیاری از خدمات دیگر است. در سال ۱۳۹۵، ۷۵ خانه بهداشت روستایی در سطح استان البرز فعالیت داشته‌اند که در مقایسه با میزان خانه‌های بهداشت فعال روستایی کل کشور پایین‌تر است و جوابگوی نیاز جامعه روستایی استان نمی‌باشد.

جدول ۸: تعداد و میزان خانه‌های بهداشت فعال روستایی و کشور در سال ۱۳۹۵ (در هر صد هزار نفر جمعیت)

شرح	کشور		استان	
	تعداد	میزان	تعداد	میزان
خانه بهداشت روستایی	۱۷۹۰۷	۸۳٫۲	۷۵	۲٫۸
مراکز بهداشتی و درمانی	۴۶۷۲	۵٫۹	۸۱	۳

منبع: سالنامه آماری استان البرز (۱۳۹۶)

جدول ۹: مراکز ارائه‌دهنده مراقبت‌های اولیه بهداشتی در سطح شهرستان‌های استان سال ۱۳۹۵

سال و شهرستان	مراکز بهداشتی و درمانی			پایگاه بهداشت			تسهیلات زایمانی	خانه‌های بهداشت
	جمع	شهری	روستایی	جمع	شهری	روستایی		
استان	۸۱	۶۶	۱۵	۲۰۱	۱۹۰	۱۱	۰	۷۵
اشتهارد	۱	۱	۰	۳	۳	۰	۰	۵
ساوجبلاغ	۱۶	۹	۷	۲۶	۱۹	۷	۰	۲۸
طالقان	۳	۱	۲	۱	۱	۰	۰	۱۶
فردیس	۱۱	۱۰	۱	۴۲	۴۱	۱	۰	۰
کرج	۴۰	۴	۲	۱۱۶	۱۱۵	۱	۰	۱۱
نظرآباد	۸	۵	۳	۱۳	۱۱	۲	۰	۱۵

منبع: سالنامه آماری استان البرز (۱۳۹۶)

۳-۵-۱- مسائل حوزه بهداشت و سلامت زنان استان البرز در مقایسه با کشور

بر اساس آمارهای موجود و تحلیل و مقایسه آن‌ها با آمارهای استان البرز، شاخص‌های میزان بیمارستان‌های فعال در هر صد هزار نفر، میزان خانه‌های بهداشت فعال روستایی در هر صد هزار، میزان مراکز بهداشتی و درمانی در هر صد هزار نشان می‌دهند که میانگین برخورداری استان البرز از امکانات و زیرساخت‌های بهداشتی و درمانی کمتر از سطح متوسط کشوری است؛ لذا استان البرز در راستای برخورداری از مؤسسات درمانی، خانه‌های بهداشت فعال، مراکز بهداشتی و درمانی و بهره‌مندی از پزشک، نیازمند سیاست‌گذاری می‌باشد. در مجموع با توجه به مهاجرپذیری بالای استان و در نتیجه رشد بالای جمعیت، زیرساخت‌های بهداشتی و پزشکی متناسب با آن توسعه پیدا نکرده‌اند.

۶-۱- وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی زنان استان البرز

۱-۶-۱- خلاصه وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی زنان استان البرز

برای ارزیابی وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی زنان استان البرز از شاخص‌های زنان بیمه‌شده اصلی سازمان تأمین اجتماعی از کل بیمه‌شدگان سازمان در کشور، نسبت مرد به زن بیمه‌شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵، زنان مقرری‌بگیر بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵، زنان سرپرست خانوار بیمه‌شده سازمان تأمین اجتماعی و زنان خانه‌دار بیمه‌شده سازمان تأمین اجتماعی استفاده شده است.

جدول ۱۰: تأمین اجتماعی در استان البرز و کشور				
وضعیت	رتبه کشوری	استان البرز	میانگین کشور	رفاه و تأمین اجتماعی
بالاتر از میانگین کشوری	۸	۲۰,۳	۱۷,۹	درصد زنان بیمه‌شده اصلی سازمان تأمین اجتماعی از کل بیمه‌شدگان سازمان در کشور
پایین‌تر از میانگین کشوری	۲۴	۳,۹	۴,۸	نسبت مرد به زن بیمه‌شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵
بالاتر از میانگین کشوری	۱	۳,۹۹	۱,۷	درصد زنان مقرری‌بگیر بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵
پایین‌تر از میانگین کشوری	۲۷	۱۹۹۶	۵۱۶۳,۴	تعداد زنان سرپرست خانوار بیمه‌شده سازمان تأمین اجتماعی
پایین‌تر از میانگین کشوری	۳۱	۸	۳۰۱۵,۴	تعداد زنان خانه‌دار بیمه‌شده تأمین اجتماعی

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

۲-۶-۱- مسائل حوزه رفاه و تأمین اجتماعی زنان استان البرز در مقایسه با کشور

وضعیت زنان بیمه شده اصلی سازمان تأمین اجتماعی در استان البرز به کل کشور تقریباً متوسط است. در شاخص های نسبت مرد به زن بیمه شدگان اصلی سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵، زنان مقرری بگیر بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۵، تعداد زنان سرپرست خانوار بیمه شده سازمان تأمین اجتماعی و تعداد زنان خانه دار بیمه شده تامین اجتماعی پایین تر از میانگین کشوری به دست آمدند. با مقایسه میانگین شاخص های رفاه و تامین اجتماعی زنان، وضعیت زنان در دو شاخص زنان خانه دار بیمه شده که در رتبه آخر کشوری قرار گرفته و تعداد زنان سرپرست خانوار بیمه شده که در رتبه ۲۷ کشور قرار گرفته، می توانند به عنوان مسائل زنان استان البرز در این حوزه باشند.

۲-۷-۱- وضعیت ورزش و فعالیت بدنی زنان استان البرز

۱-۷-۱- خلاصه وضعیت ورزش و فعالیت بدنی زنان استان البرز

برای ارزیابی وضعیت ورزش زنان استان از شاخص های ورزشکاران حرفه ای زن از کل ورزشکاران حرفه در کشور، ورزشکاران سازمان یافته زن از کل ورزشکاران سازمان یافته در کشور، زنان مشارکت کننده در ورزش همگانی از کل مشارکت کنندگان در کشور، زنان مشارکت کننده در ورزش عشایری و روستایی از کل مشارکت کنندگان در کشور، جشنواره های بازی های بومی و محلی برگزار شده توسط زنان و مدال های کسب شده در میادین بین المللی توسط زنان استفاده شد.

جدول ۱۱: وضعیت ورزش زنان در استان البرز و کشور				
شاخص‌های وضعیت ورزش	میانگین کشور	استان البرز	رتبه کشوری	وضعیت
درصد ورزشکاران حرفه‌ای زن از کل ورزشکاران حرفه در کشور	۲۸,۲	۴۵,۰۸	۳	بالتر از میانگین کشوری
درصد ورزشکاران سازمان‌یافته زن از کل ورزشکاران سازمان‌یافته در کشور	۳۹,۹	۸۸,۶۰	۱	بالتر از میانگین کشوری
درصد زنان مشارکت‌کننده در ورزش همگانی از کل مشارکت‌کنندگان در کشور	۵۱,۱	۵۶,۶۸	۱۱	بالتر از میانگین کشوری
درصد جشنواره‌های ورزش همگانی برگزار شده توسط زنان در کشور	۴۵,۵	۶۱	۳	بالتر از میانگین کشوری
درصد زنان مشارکت‌کننده در ورزش عشایری و روستایی از کل مشارکت‌کنندگان در کشور	۴۳,۶	۶۷,۱۱	۴	بالتر از میانگین کشوری
درصد جشنواره‌های بازی‌های بومی و محلی برگزار شده توسط زنان	۴۸	۶۲,۵	۵	بالتر از میانگین کشوری
درصد مدال‌های کسب‌شده در میادین بین‌المللی توسط زنان	۲۶	۴۰,۶۷	۴	بالتر از میانگین کشوری

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

۲-۷-۱- مسائل حوزه ورزش زنان استان البرز در مقایسه با کشور

با توجه به میانگین‌های به‌دست‌آمده در شاخص‌های هفت‌گانه ورزش و فعالیت‌های بدنی زنان استان و مقایسه آن‌ها با سایر استان‌ها، وضعیت شاخص‌های ورزشی مطلوب گزارش شده است. نمره تمام شاخص‌های وضعیت ورزش، بالاتر از میانگین کشوری بودند.

۸-۱- وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان استان البرز

۱-۸-۱- خلاصه وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان استان البرز

جدول ۱۲: وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان استان البرز و کشور				
شاخص‌های آسیب‌های اجتماعی	میانگین کشور	استان البرز	رتبه کشوری	وضعیت
میزان دستگیرشدگان زن سرقت عادی در صد هزار نفر جمعیت زن	۱۵	۱۹,۶۸	۷	بالاتر از میانگین کشوری
میزان مقتولین قتل عمد زن در هر صد هزار نفر جمعیت زن	۰/۹	۰/۹	۱۳	متوسط کشوری
میزان زنان دستگیرشده قتل‌های عمد و غیر عمد در هر صد هزار نفر جمعیت زن	۰/۳	۰/۳	۱۵	متوسط کشوری
درصد زنان معتاد دستگیرشده در رده سنی ۳۵ سال به بالا	۱۹,۹	۴۳,۳	۵	بالاتر از میانگین کشوری
میزان معتادین زن مواد مخدر دستگیرشده در هر ده هزار نفر جمعیت زن	۲,۴	۱,۱۲	۱۶	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد زنان ۳۵ ساله به بالا که اقدام به خودکشی کرده‌اند	۱۷,۶	۱۲,۵۰	۲۰	پایین‌تر از میانگین کشوری
درصد زنان ۲۵ تا ۳۴ ساله به بالا که اقدام به خودکشی کرده‌اند	۳۹	۷۵	۲	بسیار بالاتر از میانگین کشوری
میزان اقدام به خودکشی زنان در صد هزار	۷,۴	۱,۲۰	۲۵	پایین‌تر از میانگین کشوری
میزان فرار زنان و دختران از منزل در صد هزار جمعیت زن	۵,۲	۱,۵۰	۲۴	پایین‌تر از میانگین کشوری

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

وضعیت آسیب‌های اجتماعی زنان در مقایسه با کل کشور نشان می‌دهد که استان البرز در شرایط نسبتاً مطلوبی قرار دارد، زیرا بیشتر شاخص‌های مربوط به آسیب‌های اجتماعی زنان در استان البرز نسبت به میانگین کشوری پایین‌تر است، اما در شاخص‌های دستگیرشدگان زن سرقت عادی در صد هزار نفر جمعیت زن، زنان معتاد دستگیر شده در رده سنی ۳۵ سال به بالا و زنان ۲۵ تا ۳۴ ساله به بالا که اقدام به خودکشی کرده‌اند، بالاتر از میانگین کشور گزارش شد که نشان‌دهنده وضعیت مسئله‌مند جامعه بانوان البرز در این دو آسیب اجتماعی بوده که نیازمند سیاست‌گذاری می‌باشد.

۹-۱- وضعیت مشارکت سیاسی زنان استان البرز

۹-۱-۱- خلاصه وضعیت مشارکت سیاسی زنان استان البرز در کشور

برای سنجش مشارکت سیاسی زنان در استان البرز از سه شاخص میزان حضور نمایندگان زن در مجلس شورای اسلامی دوره دهم ۱۳۹۴، درصد منتخبین زن از کل منتخبین شوراهای اسلامی تشکیل شده ۱۳۹۲ و درصد دهیاران زن از کل دهیاران در کشور استفاده شد.

جدول ۱۳: شاخص‌های مشارکت سیاسی زنان در استان البرز و کشور				
وضعیت	رتبه کشوری	استان البرز	میانگین کشور	شاخص‌های مشارکت سیاسی
پایین‌ترین حد میانگین کشور	۳۱	۰	۴,۲	درصد نمایندگان زن از کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی دوره دهم ۱۳۹۴
بالاتر از میانگین کشوری	۳	۴,۸۲	۳,۵	درصد منتخبین زن از کل منتخبین شوراهای اسلامی تشکیل شده ۱۳۹۲
پایین‌ترین حد میانگین کشور	۳۰	۰/۴	۳,۲	درصد دهیاران زن از کل دهیاران در کشور

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

۲-۹-۱ مسائل حوزه مشارکت سیاسی زنان استان البرز در مقایسه با کشور

مشارکت سیاسی در حوزه‌های نمایندگان زن از کل نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دوره دهم ۱۳۹۴ و میزان دهیاران زن از کل دهیاران در کشور، پایین‌تر از حد متوسط کشور است، اما منتخبین زن از کل منتخبین شوراهای اسلامی تشکیل شده ۱۳۹۲ بالاتر از میانگین کشوری گزارش شد. در مجموع اثرگذاری زنان استان البرز در حوزه مشارکت سیاسی، شرایط مطلوبی ندارد.

۱۰-۱ وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز

۱-۱۰-۱ خلاصه وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز در کشور

برای بررسی وضعیت مشارکت مدنی زنان در سطح استان از دو شاخص سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده در هر صد هزار نفر زن و سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده استفاده شد.

جدول ۱۴: وضعیت مشارکت مدنی زنان استان البرز و کشور				
شاخص‌های وضعیت مشارکت مدنی	میانگین کشور	استان البرز	رتبه کشوری	وضعیت
میزان سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده در هر صد هزار نفر زن	۵	۲,۸۵	۲۱	پایین‌تر از میانگین کشوری
تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده	۸۸	۷۹	۱۵	پایین‌تر از میانگین کشوری

منبع: اطلس وضعیت زنان و خانواده سال ۱۳۹۷

۲-۱۰-۱ مسائل حوزه مشارکت مدنی زنان استان البرز در مقایسه با میانگین کشوری زنان

با توجه نتایج تحقیق، وضعیت مشارکت مدنی زنان در استان البرز در هر دو شاخص میزان سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده در هر صد هزار نفر زن و تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد مربوط به امور زنان و خانواده پایین‌تر از میانگین کشوری هستند.

فصل دوم:

اولویت بندی مسائل زنان و خانواده در استان

البرز

مقدمه:

در این فصل، مسائل احصاء شده در فصل پیشین توسط خبرگان استانی اولویت‌بندی می‌شوند، به شکلی که پنج اولویت اول احصاء شده و برای سیاست‌گذاری در اختیار مدیران قرار گیرد.

۱-۲ شاخص‌های نیازمند بهبود زنان و خانواده استان البرز:

با توجه برآوردهای آماری در فصل پیشین که برای هر موضوع به شکل مجزا در جداول مطرح شدند، در این بخش از گزارش ابتدا با استفاده از روش «تحلیل تطبیقی آمارها» و تکنیک مقایسه میانگین‌ها که در بخش قبل به صورت تفصیلی ارائه شدند، مسائل حوزه‌های مختلف زنان استان البرز استخراج شدند. این مسائل طیف گسترده‌ای را به خود اختصاص می‌دهند که پراکندگی موضوعی آن‌ها، ارائه دیدی منسجم و ساختاری نسبت به مسائل زنان استان البرز را پیچیده نموده و امکان ارائه برنامه‌های مداخلاتی برای بهبود وضعیت موجود را با مشکلاتی مواجه می‌سازد. بنابراین، در صدد استخراج اولویت‌های مسائل زنان البرز برآمدم. برای این منظور با استفاده از تکنیک دلفی، لیست مسائل زنان استان البرز بر اساس جدول زیر در اختیار خبرگان قرار داده شد.

جدول ۱۵: لیست مسائل زنان و خانواده در استان البرز	
مسائل زنان در استان البرز (مقایسه میانگین استانی با کل کشور)	حوزه مسائل
۱. پایین بودن متوسط بعد خانوار از سطح کشوری ۲. بالا بودن درصد خانوار زن سرپرست ۳. بالا بودن خالص مهاجرت به استان	جمعیتی
۱. نرخ بیکاری در جمعیت زنان ۱۰ ساله و بالاتر ۲. نرخ بیکاری زنان بی سواد، دارای تحصیلات ابتدایی، مقطع سیکل و دیپلم	اقتصادی
۳. پایین بودن میزان ازدواج زنان در استان البرز ۴. میانگین بالای سن زنان در اولین ازدواج ۵. میزان طلاق ۶. نرخ بالای زنان بی همسر بر اثر طلاق	ازدواج و خانواده
۷. پوشش کم تحصیلی در مقاطع ابتدایی و راهنمایی زنان استان البرز ۸. درصد دانش آموختگان دانشگاهی زن در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری حرفه‌ای	سواد و تحصیلات
۹. کمبود موسسات درمانی ۱۰. کمبود تخت های ثابت بیمارستان ۱۱. کمبود خانه های بهداشت فعال	بهداشت و سلامت
۱۲. تعداد پایین زنان سرپرست خانوار بیمه شده سازمان تأمین اجتماعی ۱۳. نرخ پایین زنان خانه دار بیمه شده	رفاه و تأمین اجتماعی
۱۴. میزان بالای دستگیرشدگان زن در سرقت عادی ۱۵. میزان بالای زنان معتاد دستگیر شده در رده سنی ۳۵ سال به بالا ۱۶. میزان بالای اقدام به خودکشی در زنان ۲۵ تا ۳۴ ساله	آسیب‌های اجتماعی و جرائم
۱۷. درصد پایین نمایندگان زن مجلس شورای اسلامی ۱۸. درصد پایین دهیاران زن شوراهای اسلامی شهر و روستا	مشارکت سیاسی و مدنی

۲-۲- احصاء مسائل کلیدی زنان و خانواده استان البرز:

از آنجا که روش های تحقیق کمی و کیفی به تنهایی نمی توانند پیچیدگی های مسایل و عناصر تشکیل دهنده نظام های تولید کالا و خدمات را بدون اریبی مورد مطالعه قرار دهند، ترکیب این روش ها مورد استفاده قرار گرفته و از آن تحت عنوان روش تحقیق ترکیبی یا آمیخته یاد شده که در دهه گذشته استفاده از روش های تحقیق آمیخته گسترش یافته است. در مطالعه حاضر از روش های کمی و کیفی استفاده شد. پس از استخراج داده های مربوط به مسائل زنان در محورهای تعیین شده، میانگین های هر شاخص مورد مقایسه قرار گرفتند. ضمن اینکه با توجه به نسبی بودن و پیچیدگی تعریف مساله اجتماعی، برای انتخاب نهایی مسائل زنان در هر حوزه، صرفا به میانگین های آماری اکتفا نشده بلکه به اهمیت و وزن هر شاخص و همینطور تلقی صاحب نظران از مساله بودن شاخص ها نیز مورد توجه قرار گرفته است. لذا برای دستیابی به اولویت بندی مسائل از روش های «گفتگوی گروهی متمرکز»^۱ و روش «دلفی» نیز استفاده شد. بدین صورت که ابتدا لیست مجموعه مسائل زنان در استان البرز را که در مرحله پیشین با استفاده از «تحلیل تطبیقی آمارها» و تکنیک مقایسه میانگین ها استخراج شده بود تهیه و سپس این لیست در بین گروهی از خبرگان شامل متخصصان، صاحب نظران و مسئولان سازمان های استان، به «رفت و برگشت» گذاشته شد. در طول سه بار رفت و برگشتی در دلفی، گروه خبرگان باید لیست مسائل زنان استان را اولویت بندی می نمودند. در نهایت با گردآوری نتایج دلفی، همپوشانی نظرات استخراج و لیست مجموعه مسائل زنان استان البرز مورد اولویت بندی نهایی قرار گرفته و در نهایت بر اساس جدول زیر مسائل کلیدی زنان و خانواده استان البرز، احصاء شدند که در جدول زیر ارائه گردیدند.^۲

جدول ۱۶: اولویت مسائل زنان در استان البرز بر اساس روش دلفی ^۳	
۱	بالا بودن میزان طلاق زنان
۲	نرخ بالای بیکاری زنان دارای تحصیلات ابتدایی تا مقطع کارشناسی ارشد
۳	پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز
۴	نرخ بالای زنان سرپرست خانوار
۵	نرخ بالای زنان بدسرپرست استان

^۱ - Focus Group

^۲ لازم به ذکر است که سایر مسائل ممکن برای زنان استان البرز از جمله معلولیت، مسائل حقوقی زنان، اوقات فراغت و تفریح و... لحاظ نشده اند.

^۳ لازم به ذکر است که ترتیب و اولویت مسائل بر اساس نظر خبرگان در نتایج دلفی بوده است.

فصل سوم:

تجزیه و تحلیل مسائل زنان و خانواده

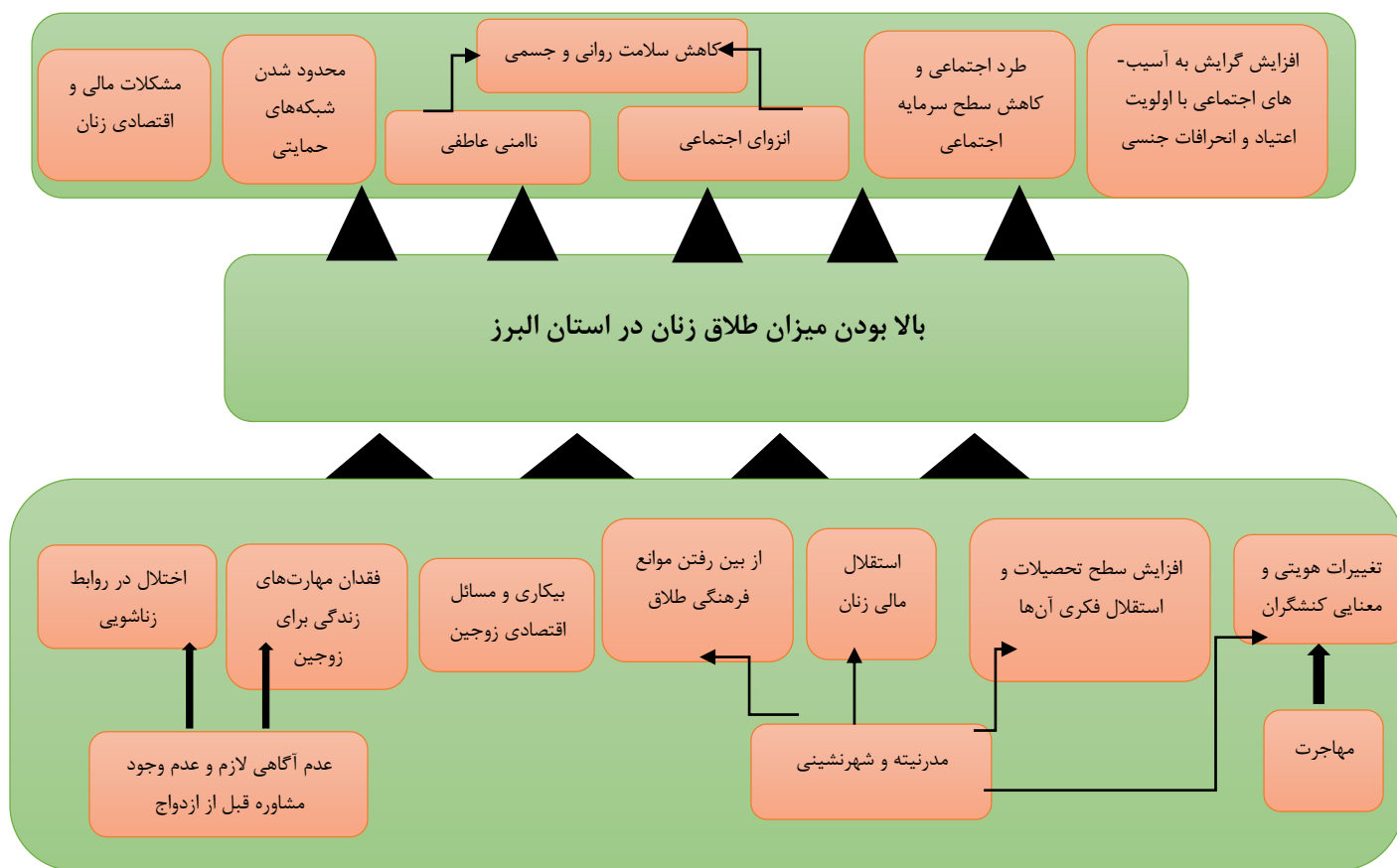
مقدمه:

در این فصل، مسائل دارای اولویت برای زنان استان البرز مورد تبیین قرار گرفته و برای هر کدام به صورت مجزا علل و پیامدها شناسایی شده‌اند.

۳- تجزیه و تحلیل مسائل زنان و خانواده استان البرز:

در این بخش از گزارش، مسائل کلیدی احصاء شده پیرامون زنان و خانواده در استان البرز، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و گزارشی از این فرایند در ادامه مطرح می‌شود. لازم به ذکر است که برای انجام این بخش، پانل‌های تخصصی با خبرگان استان البرز و اطلس اجتماعی و فرهنگی استان البرز، راهنما و مرجع نگارش بوده است.

۳-۱- بالا بودن میزان طلاق زنان در استان البرز

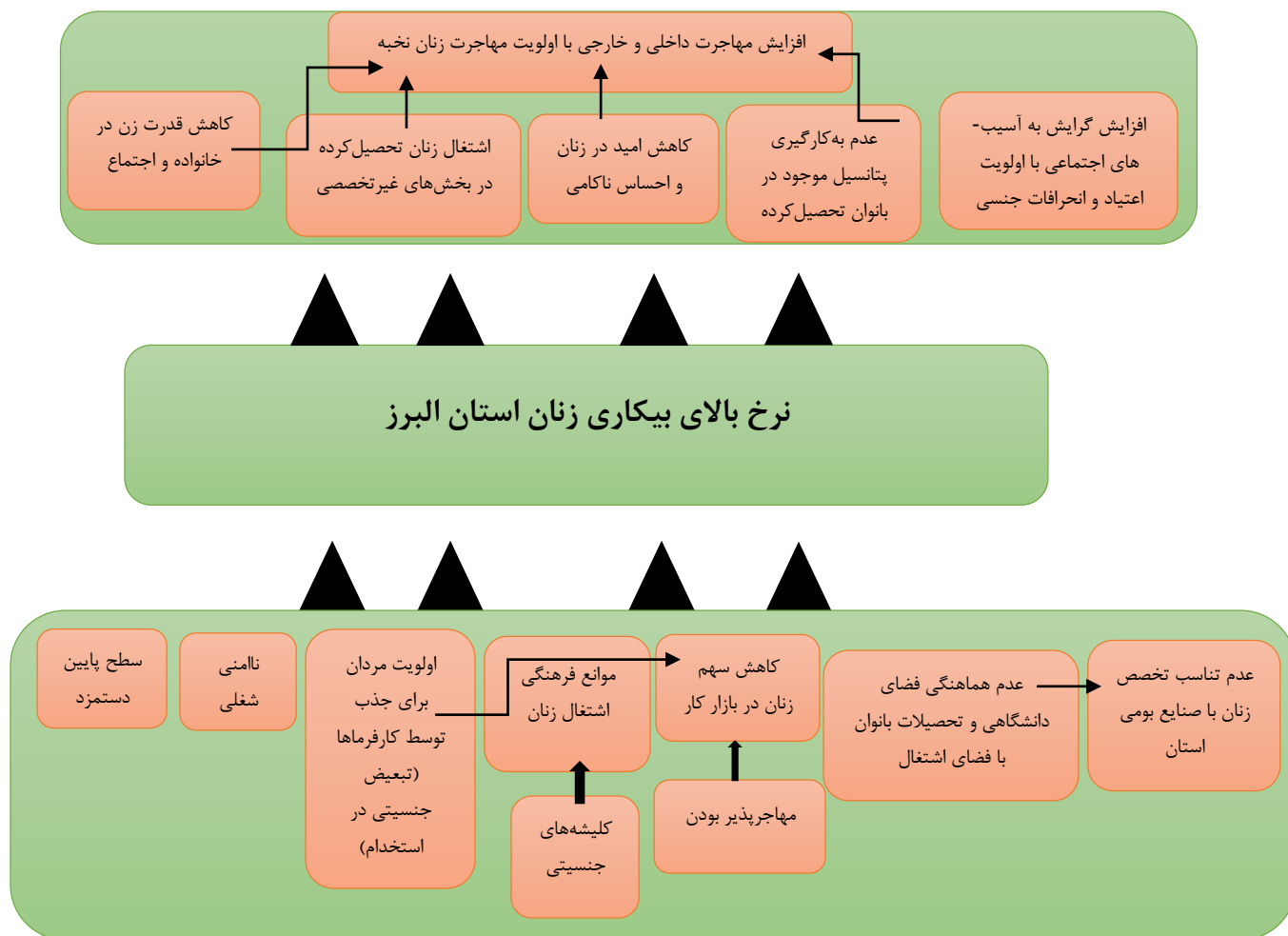
نمودار ۱: تبیین و تحلیل میزان طلاق زنان در استان البرز^۱

^۱ همه‌ی نمودارهای تبیینی همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد بر اساس پانل‌های تخصصی با خبرگان استان البرز و اطلس اجتماعی و فرهنگی استان البرز، نگارش شده‌اند.

عدم آگاهی لازم و عدم وجود مشاوره قبل از ازدواج منجر به اختلال در روابط زناشویی و نیز عدم مهارت زندگی لازم برای زوجین شده که میزان طلاق در استان البرز را افزایش می‌دهند. بیکاری و مشکلات و تنگنای اقتصادی خانواده‌ها زمینه‌ای برای افزایش نرخ طلاق در استان البرز ایجاد می‌کند.

شهرنشینی و مدرنیته، علاوه بر این که منجر به تغییر خانواده گسترده و سنتی گذشته، به خانواده هسته‌ای می‌شود، نقش انحصاری مردان در معیشت از میان رفته، انبوهی از بانوان وارد بازار کار و اشتغال شده‌اند. اشتغال زنان، موجب کاهش آسایش و راحتی، افزایش خستگی ناشی از کار در منزل و خارج از آن، کاهش آستانه تحمل روانی ناشی از مشکلات اجتماعی و اقتصادی، عدم وجود زمان کافی برای ارتباط فکری و روحی با همسر و فرزندان، به دلیل حضور تمام وقت در خارج از منزل و کارهای جاری منزل، فقدان زمان کافی برای استراحت، تفریح و ورزش و پرداختن به سلامتی خود، کم‌رنگ شدن نقش تربیتی برای فرزندان، فشارهای عصبی و مشکلات عدیده روانی، پرخاشگری، اضطراب، تضعیف روابط عاطفی میان همسران و بروز شکاف و اختلاف در خانواده و صدها مشکل دیگر است که به شدت سلامت و بهداشت خانواده، به ویژه مادران را تهدید می‌کند. علاوه بر این، عامل شهرنشینی و مدرنیته با تحول سنت‌ها و ارزش‌های سنتی، موانع فرهنگی طلاق را از بین برده و در کنار امر مهاجرت عامل دوری از خویشان و کم‌رنگ شدن حس پاییده شدن کنشگر در فضای سنتی، باعث تحول هویتی و معنایی کنشگران شده که در کنار افزایش سطح تحصیلات بانوان و ارتقاء استقلال فکری و سطح آگاهی آن‌ها، بسترهای افزایش طلاق در استان البرز را ایجاد می‌کنند. بنابراین مهاجرت در استان البرز زمینه را برای افزایش طلاق فراهم می‌کنند.

۳-۲- نرخ بالای بیکاری زنان دارای تحصیلات تا مقطع عالی استان البرز

نمودار ۲: تبیین و تحلیل نرخ بالای بیکاری زنان استان البرز

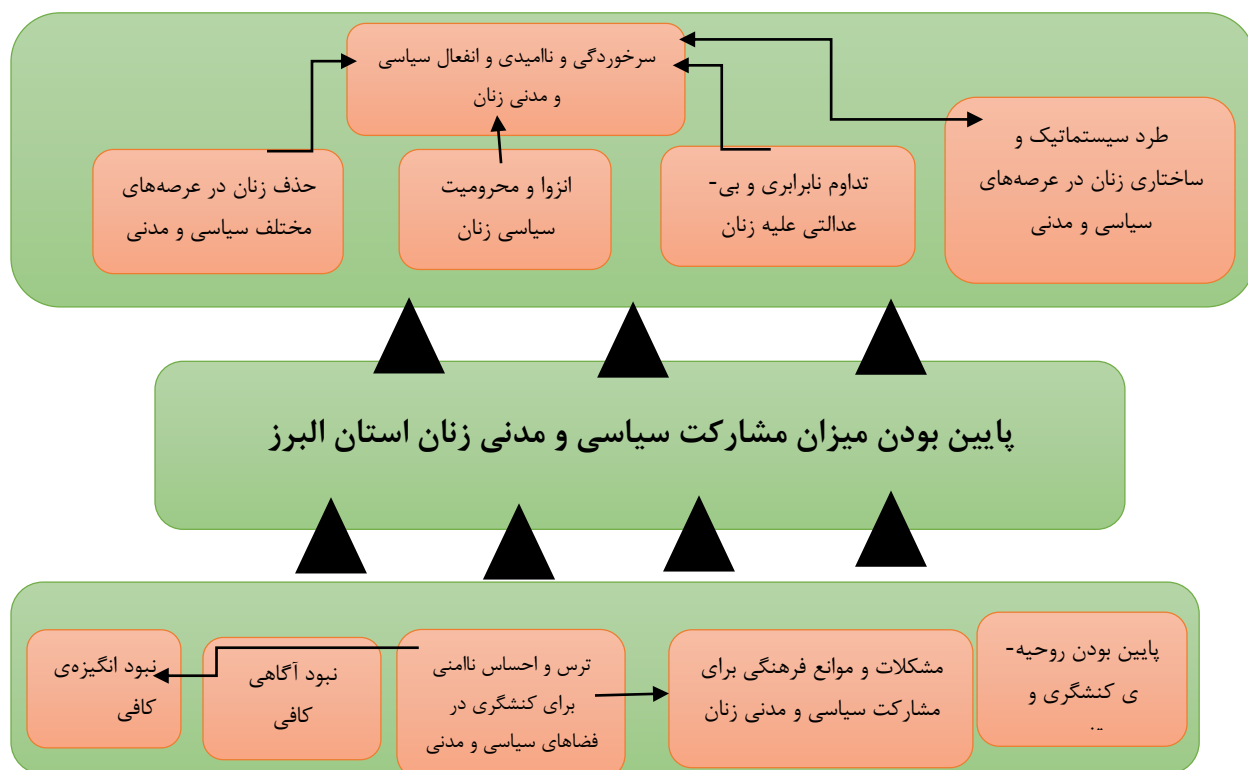
بر اساس نتایج مطرح شده، یکی از دلایل بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده استان البرز، سطح پایین دستمزدها می‌باشد. در واقع با بالا رفتن تحصیلات، سطح انتظارات نیز افزایش می‌یابد و آن‌ها دیگر حاضر نیستند با حقوق پایین مشغول به کار شوند، یا هنگامی که کارهای پیشنهادی به میزان کافی با سطح تحصیلشان انطباق ندارد، دلیلی نمی‌بینند که آن را بپذیرند. علاوه بر این، نامانی شغلی از جمله قراردادهای کوتاه‌مدت و عدم پرداخت بیمه برای زنان شاغل، موقتی بودن فضای شغلی را برای آن‌ها تشدید کرده و حس نامانی شغلی منجر به ترک اشتغال موقت شده و در نهایت

میزان بیکاری بانوان استان البرز را افزایش می‌دهد. وجود تبعیض در استخدام نیروی کار و اولویت مردان بر زنان برای به کارگیری به دلیل محدودیت‌های احتمالی زنان، توسط کارفرماها، سهم اشتغال زنان کاهش یافته و بانوان استان البرز با بیکاری بیشتری مواجه هستند.

همچنین به علت وجود موانع فرهنگی اشتغال زنان از جمله کلیشه‌های جنسیتی، هنوز زن به عنوان یک قدرت و یک فرد مفید در جامعه محسوب نمی‌شود. جامعه هنوز آماده پذیرش بانوان بخصوص در مسندهای مهم مدیریتی نیست و در نتیجه ترجیح می‌دهد که کارهای سطحی را به بانوان بسپارد. همین امر می‌تواند منجر به ایجاد محدودیت تنوع شغلی برای زنان تحصیل کرده شود. در واقع این تمایل وجود دارد که زنان در مشاغل خاصی مثل معلمی یا پرستاری که با وظایف خانگی آن‌ها سازگار است یا در صنایع کاربر در بخش صادرات که نیازمند تکرار کار و مهارت در به کارگیری دست‌ها می‌باشد، تمرکز یابند. محدود بودن زمینه‌ی اشتغال زنان و محدودیتی که در گسترش هر یک از این زمینه‌ها وجود دارد از مهم‌ترین دلایل بالا بودن نرخ بیکاری زنان تحصیل کرده استان البرز است.

مهاجرپذیر بودن استان البرز در کنار اولویت جذب مردان توسط کارفرماها، منجر به کاهش سهم اشتغال بانوان در استان البرز و تشدید بیکاری آن‌ها می‌گردد. مهاجران با فضای فرهنگی - سنتی خود همچنان دارای موانع فرهنگی برای اشتغال زنان هستند. علاوه بر این، عدم هماهنگی فضای دانشگاهی و تحصیلات بانوان با فضای اشتغال در استان، منجر به بیکاری و یا اشتغال غیر مرتبط با تخصص آن‌ها می‌شود، به شکلی که عدم تناسب توانمندی زنان با مشاغل صنعتی را تشدید می‌کند.

۳-۳- پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز^۱

نمودار ۳: تبیین و تحلیل پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز

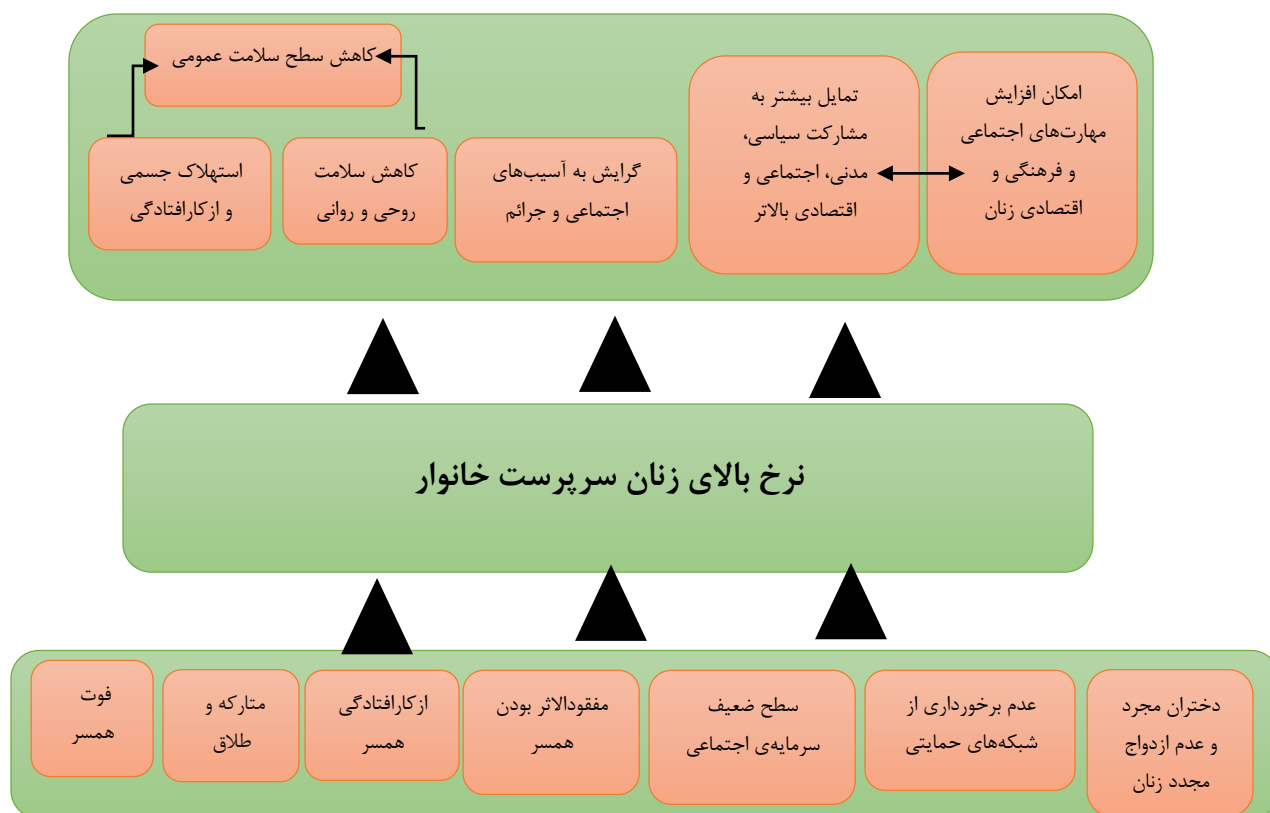
مشارکت سیاسی و مدنی زنان، یکی از مهم‌ترین زمینه‌ها برای تحول و ارتقاء وضعیت آن‌ها است. در صورتی که به دلیل موانع مختلف، مشارکت زنان در عرصه‌های سیاسی و مدنی جامعه محدود شود، قشر زنان با بی‌عدالتی و طرد اجتماعی بیشتری روبه‌رو خواهند شد. زنان در استان البرز، به دلایل مختلفی از جمله نبود انگیزه و آگاهی کافی از لزوم مشارکت سیاسی و مدنی آن‌ها و نیز چگونگی مشارکت در این عرصه‌ها، دارای پایینی از مشارکت سیاسی و مدنی هستند. پیرو این عوامل، عاملی دیگری همچون ترس و احساس ناامنی برای کنشگری در فضاهای سیاسی و مدنی، با مشکلات و موانع فرهنگی برای مشارکت سیاسی و مدنی زنان روبه‌رو شده و انگیزه خود را برای مشارکت از دست می‌دهند؛ پایین بودن روحیه کنشگری و تغییر در بین زنان استان البرز، از جمله عوامل دیگر پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز است که روند مشارکت سیاسی و مدنی زنان را مختل می‌کند. مشکلات فرهنگی برای مشارکت سیاسی و مدنی زنان، به خصوص مردسالاری و تأکید بر نقش حاشیه‌ای زنان در میدان‌های

^۱ مشارکت مدنی و مشارکت سیاسی زنان در استان البرز، دو شاخص مجزا هستند، اما چون هر دو مسئله‌مند و در اولویت آسیب‌ها و مسائل بودند، مورد مطالعه و تبیین قرار گرفتند. در جریان تبیین زمینه‌ها و پیامدهای مشترک بسیاری داشتند، لذا، ادغام شده و در جهت تسهیل کار، هم‌زمان، مورد مذاقه قرار گرفتند.

قدرت سیاسی و مدنی، منجر به انزوا و کاهش میزان مشارکت زنان در این عرصه‌ها می‌گردد. در چنین شرایطی، حذف زنان در عرصه‌های مختلف سیاسی، انزوا و محرومیت سیاسی زنان و تداوم نابرابری و بی‌عدالتی علیه زنان در استان البرز کمترین پیامدهای نرخ پایین مشارکت سیاسی و مدنی زنان این استان است.

۳-۴- نرخ بالای زنان سرپرست خانوار

نمودار ۴: تبیین و تحلیل پایین بودن نرخ بالای زنان سرپرست خانوار

زنان سرپرست خانواده، به دلایل مختلف از جمله فوت همسر، طلاق، از کارافتادگی همسر و مفقودالایر بودن همسر، مجبور به سرپرستی خانواده خود می‌شوند. علاوه بر این، دو عامل سطح ضعیف سرمایه اجتماعی و عدم برخورداری از شبکه‌های حمایتی آن‌ها را مجبور می‌کند که خودشان به طور مستقیم سرپرستی خانواده خود را بر عهده گرفته و تأمین اقتصادی اعضای خانواده خود را بر عهده بگیرند؛ اما سرپرستی خانوار برای زنان تبعات مثبت و منفی نیز در زندگی آن‌ها دارد که شامل، استهلاک جسمی و از کارافتادگی، کاهش سطح روحی و روانی که در نهایت این دو

منجر به کاهش سطح سلامت عمومی آنها می‌شود. علاوه بر این، گرایش به آسیب‌های اجتماعی و جرائم به خصوص در زمان تنگناها و فشارهای مالی در بین آنها افزایش پیدا می‌کند، اما زنانی که سرپرستی خانواده خود را بر عهده دارند، تمایل بیشتر به مشارکت سیاسی، مدنی، اجتماعی و اقتصادی بالاتر داشته و نیز امکان افزایش مهارت‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی آنها افزایش می‌یابد. علاوه بر موارد ذکر شده، مجرد زنان و حتی دختران، به خصوص دختران مجردی که سرپرستی خانواده پدری خود را به دلایل مختلفی از جمله فوت پدر، از کارافتادگی پدر و... بر عهده دارند و نیز عدم ازدواج مجدد زنانی که به دلایل مختلفی که قبلاً ذکر شد فاقد همسر هستند، میزان زنان سرپرست خانوار در استان را افزایش می‌دهند.

۴-۴- نرخ بالای زنان بدسرپرست

به گزارش مدیرکل دفتر امور بانوان و خانواده استانداری البرز^۱، یکی از مهم‌ترین مسائل بانوان، زنان بدسرپرست است. زنانی که به دلایل مختلفی از جمله اعتیاد همسر، زندانی بودن همسر، خشونت و آزارگری مداوم همسر، از شرایط زندگی خانوادگی سالم و برخورداری از روابط بهنجار زوجین، محروم هستند. علاوه بر این، مدیرکل بهزیستی البرز با بیان این که یک هزار و ۸۸۶ زن بدسرپرست خانوار در استان زیرپوشش بهزیستی قرار دارند، این مسئله را یکی از مسائل مهم بانوان استان البرز مطرح نمود.^۲

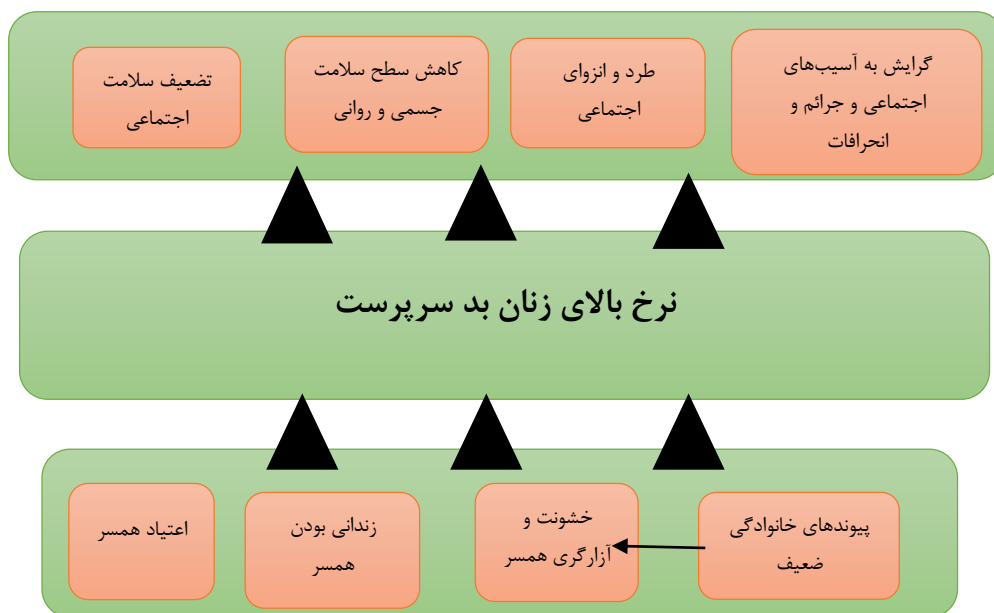
در رابطه با زنان بدسرپرست استان البرز، آمار دقیقی وجود ندارد؛ لذا، عدم وجود یا پنهان بودن آمار مربوط به زنان بدسرپرست شرایط آنها را بحرانی‌تر نموده و اقدام برای حمایت و بهبود وضعیت آنها را دچار اختلال و حتی غیرممکن می‌کند. لازم به ذکر است که با وجود چهار زندان در استان البرز، مهاجرت خانواده‌های آنها به استان البرز و سکنی‌گزینی آنها پیرامون زندان‌ها و نیز شکل‌گیری «گتوهای زندانیان»، افزایش و اولویت مسئله زنان بدسرپرست،

^۱ گزارش مدیرکل دفتر امور بانوان و خانواده استانداری البرز، ۲۷ خرداد ۱۳۹۸

^۲ مصاحبه با مدیرکل بهزیستی استان البرز (۱۳۹۶)؛ خبرگزاری تسنیم، ۱۹ خرداد ۱۳۹۶ <https://tn.ai/1430670>

با محوریت زنانی که همسرشان زندانی می‌باشد را تصدیق می‌کند. لذا، مسئله زنان بد سرپرست در استان البرز، نیازمند

رسیدگی و اقدام فوری است.

نمودار ۵: تبیین و تحلیل پایین بودن نرخ بالای زنان بد سرپرست

فصل چہارم:

راہکارها

مقدمه:

در این فصل، راهکارهای مداخلاتی برای کاهش هر یک از آسیب‌های شناسایی شده ارائه گردیده است. چنین اقدامی برای بهبود وضعیت زنان استان البرز است.

۴- راهکارها:

در این بخش از پژوهش، راهکارهای عملیاتی برای بهبود وضعیت زنان استان البرز از منظر مسائل و آسیب‌های در اولیوی که احصاء شده بودند، تدوین شدند. این راهکارها به تفکیک هر یک از مسائل و به تفکیک راهکارهای آموزشی، پژوهشی و اجرایی ساختاری ارائه شده‌اند.

۴-۱ بالا بودن میزان طلاق زنان

جدول ۱۷: راهکارهای پیشنهادی برای مسئله‌ی بالا بودن میزان طلاق زنان	
راهکار	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارائه خدمات مشاوره پیش و پس از ازدواج و آموزش روابط زوجین و مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله به زوجین در مراکز مشاوره ✓ تعریف واحدهای درسی در سطح مدارس پیرامون روابط سالم زوجین و مهارت‌های بین فردی ✓ تربیت متخصصان حوزه‌های روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، حقوق و مددکاری برای ارائه آموزش‌ها و خدمات مؤثر در کاهش سطح طلاق استان. ✓ راه‌اندازی خط‌های تلفنی و پایگاه‌های اینترنتی مشاوره به زوجین	✓ آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تعیین اولویت‌های پژوهشی پیرامون گونه‌شناسی طلاق و مطالعات کیفی طلاق در استان البرز ✓ حمایت از پایان‌نامه‌های دانشجویی پیرامون طلاق	✓ پژوهشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تولید فیلم و برنامه‌های رادیویی پیرامون ارتقاء مهارت‌های زوجین و روابط بین فردی ✓ تهیه ییلوردها و بنرهای تبلیغاتی در زمینه تقبیح طلاق و ارجحیت خانواده و امکان رفع مسائل زوجین در سطح شهرها ✓ ایجاد زیرساخت‌های اقتصادی توسط خیرین برای کاهش مسائل اقتصادی زوجین ✓ حمایت ساختاری - مالی بیشتر از زوجین در اوایل ازدواج ✓ پیشگیری ساختاری از مهاجرت به استان و کاهش تعارض‌های فرهنگی ✓ فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری در زمینه نقش همسری و مادری زنان	✓ اجرایی - ساختاری

۲-۴ نرخ بالای بیکاری زنان تحصیل کرده

جدول ۱۸: راهکارهای پیشنهادی برای مسئله‌ی نرخ بالای بیکاری زنان	
راهکار	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ هماهنگی بیشتر در بین رشته‌های دانشگاهی استان و زیرساخت‌های اقتصادی و اشتغال (بومی‌سازی آموزش تخصصی) ✓ علاقه‌مندسازی دانشجویان زن به رشته‌های مرتبط با صنایع خرد و خانگی ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی کارآفرینی و خوداشتغالی زنان متناسب با زمینه استان ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی کسب‌وکار اینترنتی، بازاریابی حضوری و مجازی 	آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جهت‌دهی پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشگاهی به سمت تأسیس صنایع خرد و خانگی ✓ حمایت از ایده‌های دانش‌بنیان و طرح‌های کارآفرینی 	پژوهشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تأسیس و راه‌اندازی سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضا (بنگاه‌های اقتصادی) ✓ ترویج روش‌های بازار اینترنتی در راستای معرفی و فروش محصولات مشاغل خانگی و صنایع خرد ✓ برخورداری کسب‌وکارهای خانگی زنان از معافیت مالیاتی ✓ فرهنگ‌سازی در زمینه اشتغال بانوان و مشاغل متناسب با نقش همسری و مادری آن‌ها و ایجاد امکانات برای فرزندان شیرخوار و خردسال آن‌ها ✓ پیشگیری ساختاری از مهاجرت به استان و کاهش تعارض‌های فرهنگی ✓ رفع مشکلات کارگاه‌ها و شرکت‌های راکد دارای مشارکت اقتصادی زنان در البرز 	اجرایی - ساختاری

۳-۴ پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز

جدول ۱۹: راهکارهای پیشنهادی برای مسئله‌ی پایین بودن میزان مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان البرز	
راهکار	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ علاقه‌مندسازی دانشجویان زن به رشته‌های علوم انسانی ✓ حمایت دولت برای افزایش سهم پذیرش دانشجویان دختر در رشته‌های علوم انسانی با محوریت علوم سیاسی ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با ساختارها و اقدامات مدنی و سیاسی ✓ تهیه‌ی تئاتر، فیلم و بهره‌گیری از هنر نقاشی، کاریکاتور و... برای تقویت گرایش زنان به مشارکت مدنی و سیاسی. 	آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ حمایت از ایده‌های پژوهشی و مطالعاتی برای افزایش مشارکت سیاسی و مدنی زنان ✓ حمایت از ایده‌های جلب مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان 	پژوهشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ افزایش مجوز تأسیس و راه‌اندازی سمن‌ها، اتحادیه‌ها، انجمن‌ها و... به نام بانوان ✓ تولید برنامه‌های مستند در رابطه با زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی ✓ ایجاد انجمن‌ها، اتحادیه‌ها، اصناف و... مختص بانوان ✓ ارائه تسهیلات ویژه به زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی ✓ الگوسازی فرهنگی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی در فضا سازی و تبلیغات فرهنگی استان. ✓ حمایت دولت برای تأمین ویژه امنیت زنان حاضر در عرصه‌های سیاسی و مدنی 	اجرایی - ساختاری

۴-۴ نرخ بالای زنان سرپرست خانوار

جدول ۲۰: راهکارهای پیشنهادی برای مسئله نرخ بالای زنان سرپرست خانوار	
راهکار	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی شناسایی مشاغل پرخطر و شیوه‌های مراقبت فردی برای مردان شاغل در مشاغل پرخطر ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی ارتقاء سرمایه اجتماعی فردی و ایجاد شبکه‌های حمایتی ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی مسئولیت‌پذیری زوجین پیش از ازدواج ✓ برگزاری سمینارهای ازدواج مجدد 	آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ حمایت از ایده‌های پژوهشی و مطالعاتی کمی و کیفی زنان سرپرست خانوار و گونه‌شناسی 	پژوهشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تشکیل بانک آماری و اطلاعاتی زنان سرپرست خانوار استان ✓ ایجاد تسهیلات و حمایت دولت از ازدواج دختران مجرد سرپرست خانوار ✓ پوشش و حمایت ویژه اقتصادی و مالی دولت از خانواده‌های دختران سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) ✓ حمایت دولت برای ایجاد زیرساخت‌های لازم برای نگهداری سالمندان نیازمند (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) ✓ تهیه برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی پیرامون تسهیل ازدواج مجدد زنان بی سرپرست ✓ ارائه بسته‌های حمایتی ویژه ازدواج مجدد زنان سرپرست خانوار ✓ حمایت اقتصادی، اجتماعی از کودکان زنان سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج زنان سرپرست خانوار) 	اجرایی - ساختاری

۵-۴ نرخ بالای زنان بد سرپرست

جدول ۲۱: راهکارهای پیشنهادی برای مسئله‌ی نرخ بالای زنان بد سرپرست	
راهکار	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ برگزاری سمینارهای خشونت علیه زنان و آگاه‌سازی آن‌ها ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی خودمراقبتی زنان در برابر آزار و خشونت 	آموزشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ حمایت از پژوهش‌های کیفی از گونه‌شناسی زنان بدسرپرست استان البرز ✓ حمایت از ایده‌های کاهش جرائم زندان و جرائم جایگزین ✓ حمایت از پژوهش‌های تبیین و پیشگیری از شکل‌گیری گنوه‌های زندان ✓ حمایت از پژوهش‌های پیرامون اعتیاد و روش‌های پیشگیری و درمان در البرز ✓ حمایت از ایده‌های پژوهشی کمی و کیفی پیرامون خشونت و آزار زنان در خانواده 	پژوهشی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایجاد مراکز ترک اعتیاد و بازپروری معتادان ✓ حمایت ویژه از مراکز درمان اعتیاد برتر ✓ حمایت دولت از کاهش مجازات زندان برای مجرمان ✓ حمایت دولت برای انتقال زندانیان استان‌های دیگر کشور به استان خودشان یا استان مجاور ✓ تفکیک بیشتر ساختارهای مجازات زندان تهران و البرز (پیرو مرزبندی سیاسی) ✓ تهیه فیلم‌های مستند از وضعیت گنوه‌های زندانیان ✓ تهیه فیلم تلویزیونی، سینمایی و برنامه‌های رادیویی از وضعیت زنان بدسرپرست ✓ راه‌اندازی سامانه آماری زنان بدسرپرست استان ✓ راه‌اندازی مراکز مشاوره و حمایت از زنان بدسرپرست ✓ راه‌اندازی خطوط تلفن و سامانه‌های الکترونیکی و مجازی آنلاین برای گزارش خشونت و آزار خانگی زنان و حمایت از آن‌ها 	اجرایی - ساختاری

فصل پنجم:

ماتریس نتایج

مقدمه:

در این فصل، ماتریس منسجمی برای راهکارهای ارائه شده تدوین گردیده که به طور کلی مشکلات یا چالش‌های هر یک عبارت‌اند از: عدم تأمین بودجه مورد نیاز؛ نبود مراکز مشاوره مرتبط؛ عدم هماهنگی سازمان‌های مربوطه؛ عدم رفع مشکلات مهارت‌های ارتباطی؛ عدم رفع مشکلات حل مسئله.

۱-۵ اثر: بنیان خانواده‌های استان البرز تحکیم یافته است.

دستاورد ۱: مهارت‌های ارتباطی بین فردی و حل مسئله جوانان افزایش یافته است.

خروجی ۱-۱: ارائه خدمات مشاوره پیش و پس از ازدواج انجام شده است.

۱-۱-۱ راه‌اندازی مراکز ارائه خدمات مشاوره در سطح شهر و مناطق محروم

۱-۱-۲ تشکیل کارگروه روان‌شناسان و مشاوران با رویکرد حل مسئله مهارت‌های ارتباطی بین فردی و حل مسئله

۱-۱-۳ تدوین منابع مکتوب از جمله بروشور، کتاب و مجله با رویکرد فرهنگی موضوع

۱-۱-۴ تدوین منابع الکترونیکی از جمله کلیپ، فایل صوتی از موضوع

خروجی ۲-۱: واحدهای درسی در سطح مدارس و دانشگاهی پیرامون روابط سالم زوجین و مهارت‌های بین فردی ایجاد شده است.

۱-۲-۱ گنجاندن واحدهای درسی مرتبط در مدارس برای تأمین اهداف مورد نیاز

۱-۲-۲ برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت برای معلمان و تعریف سیستم امتیازدهی و پاداش به آنها برای ارتقاء انگیزه مشارکت در فعالیت آنها

۱-۲-۳ تشکیل کارگروه‌های مشارکت و همکاری اولیا و مربیان در ارتقاء مهارت بین فردی دانش‌آموزان

خروجی ۳-۱: تربیت متخصصان حوزه‌های روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، حقوق و مددکاری برای ارائه آموزش‌ها و خدمات مؤثر در جهت کاهش سطح طلاق استان

۱-۳-۱ ارائه تبلیغات فرهنگی در سطح شهرها در جهت انگیزه‌سازی برای ورود افراد به این رشته‌ها

۱-۳-۲ تعریف تسهیلات و حمایت‌های ویژه برای دانشجویان این رشته‌ها

۱-۳-۳ آموادگی دانشگاه‌ها برای نظارت بیشتر بر کیفیت عملکرد آموزشی در این رشته‌ها

خروجی ۴-۱: مشاوره برخط (تلفنی) و اینترنتی با کد و آدرس ساده در جهت ارائه مشاوره ۲۴ ساعته به زوجین فعال و راه‌اندازی شده است.

۱-۴-۱ راه‌اندازی مراکز مشاوره برای ارائه خدمات تلفنی و اینترنتی

۱-۴-۲ جذب نیرو با تخصص مرتبط و علاقه‌مند به کار از راه دور

۱-۴-۳ تعریف پکیج‌های آموزشی غیرحضوری پیرامون مسائل و مشکلات روان‌شناختی

۱-۴-۴ تعریف کد ساده تلفنی برای مراکز مشاوره مربوطه

۱-۴-۵ تعریف سایت با آدرس ساده برای مکاتبه با مراکز مشاوره مربوطه

۱-۴-۶ ارائه خدمات مشاوره اینترنتی سریع و رفت و برگشت پرسش و پاسخ در کمتر از ۵ ساعت
دستاورد ۲: دیتابانکینگ کمی و کیفی پیرامون طلاق در استان ایجاد شده است
خروجی ۱-۲: از پژوهش‌های کمی و کیفی در زمینه طلاق حمایت شده است.
۱-۱-۲ تعیین اولویت‌های پژوهشی پیرامون گونه‌شناسی طلاق و مطالعات کیفی طلاق در استان البرز
۲-۱-۲ حمایت از پایان‌نامه‌های دانشجویی پیرامون طلاق
۳-۱-۲ تشویق به تشکیل و حمایت از گروه‌های فکری و پژوهشی پیرامون مسئله طلاق
دستاورد ۳: فرهنگ تقبیح طلاق و نگرش صحیح به روابط زوجین ایجاد شده است.
خروجی ۱-۳: فیلم و برنامه‌های رادیویی پیرامون ارتقاء مهارت‌های زوجین و روابط بین فردی تولید شده است.
۱-۱-۳ دعوت به همکاری و تشکیل کارگروه مربوط به تولید محتوای تلویزیونی و رادیویی پیرامون مسئله
۲-۱-۳ شناسایی و دعوت از ایده‌پردازان در قالب فراخوان
۳-۱-۳ تأمین اعتبار مالی و امکانات لازم
۴-۱-۳ نظارت بر کیفیت برنامه‌ها
۵-۱-۳ زمان‌بندی مناسب پخش برنامه با محوریت مخاطبان
خروجی ۲-۳: بیلبوردها و بنرهای تبلیغاتی در زمینه تقبیح طلاق، امکان رفع مسائل زوجین و ارجحیت خانواده در سطح شهرها تهیه شده است.
۱-۲-۳ تشکیل تیم تخصصی طراحی و اجرا
۲-۲-۳ دعوت از ایده‌پردازان برای مشارکت
۳-۲-۳ تأمین منابع و امکانات لازم
خروجی ۳-۳: از مهاجرت به استان و تعارض‌های فرهنگی پیشگیری ساختاری شده است.
۱-۳-۳ تشکیل کارگروه پیشگیری از مهاجرت به استان
۲-۳-۳ ایجاد موانع و محدودیت‌های قانونی برای سکونت مهاجران در استان
۳-۳-۳ تشویق به ازدواج درون‌گروه فرهنگی
۴-۳-۳ تدوین برنامه‌های آموزش و ادغام فرهنگی مهاجران
دستاورد ۴: مشکلات اقتصادی زوجین و خانواده‌ها رفع گردیده است.

خروجی ۴-۱: زیرساخت‌های اقتصادی توسط خیرین برای کاهش مسائل اقتصادی زوجین ایجاد شده است.
<p>۴-۱-۱ شناسایی خیرین آماده همکاری در این بخش</p> <p>۴-۱-۲ تشکیل مجمع خیرین</p> <p>۴-۱-۳ برگزاری جلسات با دستگاه‌های مسئول</p> <p>۴-۱-۴ شناسایی زوجین نیازمند</p> <p>۴-۱-۵ تعریف بسته‌های حمایتی و عرضه‌ی آن‌ها</p>
خروجی ۴-۲: حمایت ساختاری - مالی بیشتر از زوجین در اوایل ازدواج انجام شده است.
<p>۴-۲-۱ کارشناسی سازی پرداخت وام‌های ازدواج به زوجین</p> <p>۴-۲-۲ جلب مشارکت خیرین سرمایه‌گذار در بانک‌ها</p> <p>۴-۲-۳ ارائه وام‌های کلان‌تر به زوجین بیکار برای کارآفرینی و خوداشتغالی</p> <p>۴-۲-۴ تشکیل کارگروه اشتغال زوجین جوان</p> <p>۴-۲-۵ تدوین برنامه‌های ایجاد اشتغال و به‌کارگیری زنان و مردان جوان</p>
دست‌آورد ۵: خانواده، نقش همسری و مادری برای کنشگران در اولویت قرار گرفته است.
خروجی ۵-۱: فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری در زمینه نقش همسری و مادری زنان انجام شده است.
<p>۵-۱-۱ تولید برنامه‌های آموزشی حضوری (مراکز آموزشی و مشاوره) و غیرحضوری برای کنشگران</p> <p>۵-۱-۲ تولید برنامه‌های تلویزیونی، رادیویی مرتبط</p> <p>۵-۱-۳ تولید بیلبوردها و بنرهای مرتبط</p> <p>۵-۱-۴ برگزاری سمینارهای تخصصی و عمومی</p> <p>۵-۱-۵ برگزاری نشست‌های عمومی در مساجد و فرهنگسراها، سراهای محله</p>
۵-۲ اثر: وضعیت مشارکت اقتصادی زنان استان البرز ارتقاء یافته است.

دستاورد ۱: جامعه زنان استان البرز برای مشارکت اقتصادی و ورود به بازار کار آماده‌سازی و تجهیز شده‌اند.
خروجی ۱-۱: هماهنگی بیشتر در بین رشته‌های دانشگاهی استان و زیرساخت‌های اقتصادی و اشتغال (بومی‌سازی آموزش تخصصی) ایجاد شده است.
<p>۱-۱-۱ راه‌اندازی مراکز ارائه خدمات مشاوره در سطح شهر و مناطق محروم</p> <p>۱-۱-۲ تشکیل کارگروه روان‌شناسان و مشاوران با رویکرد حل مسئله مهارت‌های ارتباطی بین فردی و حل مسئله</p> <p>۱-۱-۳ تدوین منابع مکتوب از جمله بروشور، کتاب و مجله با رویکرد فرهنگی موضوع</p> <p>۱-۱-۴ تدوین منابع الکترونیکی از جمله کلیپ، فایل صوتی از موضوع</p>
خروجی ۲-۱: دانشجویان زن به رشته‌های مرتبط با صنایع خرد و خانگی علاقه‌مندسازی شده‌اند.
<p>۱-۲-۱ تشکیل کارگروه تخصصی مشاغل خرد و خانگی بانوان استان</p> <p>۲-۲-۱ راه‌اندازی سامانه ثبت اطلاعات بانوان شاغل در مشاغل خرد و خانگی در استان</p> <p>۲-۲-۳ تدوین بسته‌های حمایتی و ارائه تسهیلات حمایتی برای زنان شاغل در مشاغل خرد و خانگی</p> <p>۲-۲-۴ طراحی فرایند اعطای وام‌های خوداشتغالی در زمینه راه‌اندازی مشاغل خرد و خانگی برای بانوان استان</p>
خروجی ۳-۱: دوره‌های آموزشی کارآفرینی و خوداشتغالی زنان متناسب با زمینه استان برگزار شده است.
<p>۱-۳-۱ تدوین برنامه آموزشی و محتوای آموزشی کارآفرینی و خوداشتغالی بانوان استان</p> <p>۲-۳-۱ تربیت و آماده‌سازی مدرس</p> <p>۳-۳-۱ آماده‌سازی و هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی</p> <p>۴-۳-۱ تبلیغات و جذب فراگیران</p>
دستاورد ۲: زمینه‌های مشارکت اقتصادی زنان توسعه یافته است.
خروجی ۱-۲: دوره‌های آموزشی کسب و کار اینترنتی، بازاریابی حضوری و مجازی برگزار شدند.
<p>۱-۱-۲ تدوین برنامه آموزشی و محتوای آموزشی کسب و کار اینترنتی، بازاریابی حضوری و مجازی</p> <p>۲-۱-۲ تربیت و آماده‌سازی مدرس</p> <p>۳-۱-۲ آماده‌سازی و هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی</p> <p>۴-۱-۲ تبلیغات و جذب فراگیران</p>

<p>۵-۱-۲ استفاده از ظرفیت سمن های زنان در استان برای توسعه و ترویج کسب و کار اینترنتی، بازاریابی حضوری و مجازی</p>
<p>خروجی ۲-۲: روش های بازاریابی اینترنتی در راستای معرفی و فروش محصولات مشاغل خانگی و صنایع خرد ترویج شده اند.</p>
<p>۱-۲-۲ تشکیل کارگروه تخصصی با حضور زنان تحصیل کرده در زمینه های مرتبط با موضوع در استان</p> <p>۲-۲-۲ طراحی تبلیغات و نصب آن در قالب بنر، بیلبورد، تبلیغات تلویزیونی و رادیویی در زمینه ترویج آی مارکتینگ</p> <p>۳-۲-۲ برگزاری سمینارهای تخصصی</p> <p>۴-۲-۲ تهیه و انتشار عمومی بروشور و پمپلت ها</p> <p>۵-۲-۲ استفاده از ظرفیت سمن های زنان در استان برای توسعه و ترویج کسب و کار خانگی و صنایع خرد</p>
<p>خروجی ۳-۲: کسب و کار خانگی زنان از معافیت مالیاتی برخوردار شده است.</p>
<p>۱-۳-۲ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان مسلط به امور مالیاتی</p> <p>۲-۳-۲ بررسی و احصاء شرایط برخورداری مشاغل خانگی از معافیت مالیاتی</p> <p>۳-۲-۲ هماهنگی و تشکیل کارگروه مشترک در بین امور زنان استانداری و سازمان امور مالیاتی</p> <p>۴-۲-۲ برگزاری جلسات توجیهی در رابطه با قوانین و حمایت های مشاغل خانگی برای مخاطبان</p> <p>۵-۲-۲ تشکیل بانک اطلاعاتی زنان دارای کسب و کار خانگی که از معافیت مالیاتی برخوردار شده اند.</p>
<p>خروجی ۴-۲: پژوهش ها و پایان نامه های دانشگاهی به سمت تأسیس صنایع خرد و خانگی جهت دهی شده اند.</p>
<p>۱-۴-۲ تعیین اولویت های پژوهشی در این زمینه توسط سازمان های متولی</p> <p>۲-۴-۲ فراخوان عمومی و دستگاہی اولویت ها</p> <p>۳-۴-۲ شناسایی مجریان توانمند و کارآمد</p> <p>۴-۴-۲ تخصیص بودجه و زمان</p> <p>۵-۴-۲ تشکیل دیتابانکینک کمی و کیفی برای نتایج پژوهش ها</p>
<p>خروجی ۵-۲: از ایده های دانش بنیان و طرح های کارآفرینی حمایت شده است.</p>
<p>۱-۵-۲ طراحی سامانه ثبت ایده های دانش بنیان و طرح های کارآفرینی با مسئولیت گروهی تخصصی از زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۵-۲ تدوین شیوه نامه ارزیابی و حمایت از ایده ها</p> <p>۳-۵-۲ حمایت ویژه از ایده های مبتنی بر زمینه و بسترهای استان البرز</p>

دستاورد ۳: شرایط مشارکت اقتصادی زنان تسهیل شده است.
خروجی ۱-۳: سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضا (بنگاه‌های اقتصادی) تأسیس و راه‌اندازی شده است.
<p>۱-۱-۳ تعیین مجری متخصص از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۱-۳ طراحی و راه‌اندازی سامانه</p> <p>۳-۱-۳ جلب مشارکت بانوان برای ثبت اطلاعات حرفه‌ای خود</p> <p>۴-۱-۳ جلب مشارکت سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی برای ثبت اطلاعات نیروهای مورد نیاز خود</p> <p>۵-۱-۳ همگام‌سازی عرضه و تقاضای نیروی کار توسط مجری و تیم نظارتی او</p>
خروجی ۲-۳: در زمینه اشتغال بانوان و مشاغل متناسب با نقش همسری و مادری آن‌ها فرهنگ‌سازی شده است.
<p>۱-۲-۳ تشکیل کارگروه اشتغال متناسب با نقش مادران</p> <p>۲-۲-۳ اتخاذ چهارچوب ایده‌پردازی در زمینه فرهنگ‌سازی</p> <p>۳-۲-۳ تهیه بنرها، بیلبردها، تبلیغات رسانه‌ای، بروشورها، کتاب‌ها و... در زمینه ترویج اشتغال متناسب با نقش مادری</p> <p>۴-۲-۳ برگزاری همایش، سمینار، دوره‌های آموزشی برای آگاه‌سازی و ترویج اشتغال متناسب با نقش مادری</p> <p>۵-۲-۳ تدوین برنامه اجرایی حمایت از کودکان مادران شاغل در ادارات، شرکت‌ها و سازمان‌ها در جهت ایجاد خانه‌های مادر و کودک، مهدکودک در سازمان و تعیین زمان شیردهی مادران در حین کار</p>
خروجی ۳-۳: مشکلات کارگاه‌ها و شرکت‌های راکد دارای مشارکت اقتصادی زنان در البرز رفع شده است.
<p>۱-۳-۳ انتخاب مشاور و مجری طرح در بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۳-۳ مسئله‌یابی کارگاه‌ها و شرکت‌های راکد در استان و اولویت‌بندی آن‌ها</p> <p>۳-۳-۳ استفاده از BDC های تخصصی در راستای تأمین منابع، ارزیابی کیفیت، بازاریابی و فروش</p> <p>۴-۳-۳ ایجاد امکانات برای برخورداری از تسهیلات بانکی با بهره کم</p> <p>۵-۳-۳ بهره‌گیری از ظرفیت سمن‌ها و خیریه‌های استان برای احیاء کارگاه‌ها و شرکت‌های راکد</p> <p>۶-۳-۳ حمایت حقوقی از اولویت جذب و ایجاد امنیت شغلی زنان در کارگاه‌ها و شرکت‌های احیاء شده.</p>

<p>۳-۵ اثر: مشارکت سیاسی و مدنی (احزاب، صاحبان مجوز انجمن‌ها، نمایندگان مجلس، سمت‌های سیاسی همانند استاندار، فرماندار، شهردار و...، عضو شوراهای شهر و روستا) زنان استان البرز ارتقاء یافته است.</p>
<p>دستاورد ۱: زنان استان البرز برای مشارکت و فعالیت سیاسی و مدنی آماده و تجهیز شده‌اند.</p>
<p>خروجی ۱-۱: دانشجویان زن به رشته‌های علوم انسانی علاقه‌مندسازی شده‌اند.</p>
<p>۱-۱-۱ تعیین مجری هدایت تحصیلی زنان به علوم انسانی از بین زنان تحصیل کرده استان   ۱-۱-۲ تدوین برنامه‌های هدایت تحصیلی   ۱-۱-۳ جذب مشارکت متخصصان رشته‌های مختلف علوم انسانی برای برگزاری برنامه‌های هدایت تحصیلی در قالب، سمینار، همایش، نشست و...   ۱-۱-۴ تهیه کلیپ، تیزر، بنر، بیلبور، کاریکاتور و پیام‌های تبلیغاتی در راستای تشویق زنان به تحصیل در علوم انسانی</p>
<p>خروجی ۱-۲: دوره‌های آموزشی آشنایی با ساختارها و اقدامات مدنی و سیاسی و توانمندسازی زنان در این زمینه برگزار شده است.</p>
<p>۱-۲-۱ تعیین مجری و کارگروه تخصصی از بین زنان تحصیل کرده استان   ۱-۲-۲ تدوین منابع و محتوای آموزشی   ۱-۲-۳ آماده‌سازی مدرسان   ۱-۲-۴ آماده‌سازی و هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی، فرهنگسراها، مساجد، سراهای محله و...   ۱-۲-۵ تبلیغات و جذب زنان برای مشارکت   ۱-۲-۶ ثبت اطلاعات زنان آموزش دیده و تهیه بانک اطلاعاتی آنها</p>
<p>خروجی ۱-۳: تئاتر، فیلم و بهره‌گیری از هنر نقاشی، کاریکاتور و... برای تقویت گرایش زنان به مشارکت مدنی و سیاسی تولید و انجام شده است.</p>
<p>۱-۳-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان   ۱-۳-۲ شناسایی و مشارکت هنرمندان و فعالان عرصه‌های تئاتر، فیلم، نقاشی، کاریکاتور و...   ۱-۳-۳ ایده‌پردازی و تدوین محتوا   ۱-۳-۴ تولید برنامه‌ها   ۱-۳-۵ تبلیغات و انتشار عمومی</p>
<p>دستاورد ۲: شرایط و زمینه‌های مشارکت سیاسی و مدنی زنان البرز تسهیل شده است.</p>

خروجی ۲-۱: دولت افزایش سهم پذیرش دانشجویان دختر در رشته‌های علوم انسانی با محوریت علوم سیاسی را حمایت نموده است.
<p>۱-۱-۲ تشکیل کارگروه تخصصی با مشارکت زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۱-۲ تدوین برنامه و کریکولوم رشته‌های مورد نیاز</p> <p>۳-۱-۲ راه‌اندازی و اولویت جذب زنان برای تحصیل</p>
خروجی ۲-۲: ایده‌های پژوهشی و مطالعاتی برای افزایش مشارکت سیاسی و مدنی زنان مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۲-۲ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۲-۲-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۳-۲-۲ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۴-۲-۲ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
خروجی ۲-۳: ایده‌های جلب مشارکت سیاسی و مدنی زنان استان مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۳-۲ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۳-۲ تدوین سامانه ارائه و حمایت از ایده‌ها</p> <p>۳-۳-۲ تدوین شیوه‌نامه ارزیابی و تخصیص حمایت</p> <p>۴-۳-۲ تبلیغ و جلب مشارکت عمومی</p>
خروجی ۲-۴: مجوزهای تأسیس و راه‌اندازی سمن‌ها، اتحادیه‌ها، انجمن‌ها و... به نام بانوان افزایش یافته‌اند.
<p>۱-۴-۲ تشکیل شبکه سمن‌های بانوان استان</p> <p>۲-۴-۲ نیازسنجی جامعه زنان البرز به سمن‌های فعال در عرصه سیاسی و مدنی در سراسر استان</p> <p>۳-۴-۲ جلب همکاری زنان علاقه‌مند به فعالیت مدنی در عرصه سیاسی و مدنی زنان</p> <p>۴-۴-۲ جلب همکاری سازمان‌های مرتبط برای صدور مجوز سمن‌های جدید در زمینه مشارکت سیاسی و مدنی بانوان</p> <p>۵-۴-۲ تشکیل دیتابانکینگ از سمن‌های استان</p>
خروجی ۲-۵: تسهیلات و حمایت‌های ویژه به زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی ارائه شده است.
۱-۵-۲ شناسایی زنان فعال در عرصه سیاسی و مدنی در استان

<p>۲-۵-۲ تعریف بسته‌های حمایتی و تسهیلات ویژه برای حمایت از آن‌ها ۲-۵-۳ ارائه خدمات به مخاطبان</p>	
<p>خروجی ۲-۶: برنامه‌های مستند در رابطه با زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی تولید شده است.</p>	
	<p>۲-۶-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده و متخصص استان ۲-۶-۲ جلب همکاری مستندسازان ۲-۶-۳ تولید برنامه ۲-۶-۴ انتشار عمومی در رسانه‌های استانی و ملی</p>
<p>خروجی ۲-۷: الگوسازی فرهنگی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی در فضا سازی و تبلیغات فرهنگی استان انجام شده است.</p>	
	<p>۲-۷-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان ۲-۷-۲ شناسایی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی استان البرز ۲-۷-۳ تهیه محتوای تبلیغاتی در جهت الگوسازی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی استان ۲-۷-۴ توزیع عمومی تبلیغات در قالب بنر، بیلبرد، نقاشی و کاریکاتور، کلیپ‌های تلویزیونی، برنامه‌های رادیویی و ...</p>
<p>خروجی ۲-۸: دولت تأمین ویژه امنیت زنان حاضر در عرصه‌های سیاسی و مدنی را مورد حمایت قرار داده است.</p>	
	<p>۲-۸-۱ تعیین کارگروه تخصصی با مشارکت زنان تحصیل کرده استان و متخصصان مرتبط ۲-۸-۲ نیازسنجی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی در زمینه تأمین امنیت آن‌ها ۲-۸-۳ تدوین شیوه‌نامه تأمین امنیت زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی</p>

<p>۴-۵ اثر: نرخ زنان سرپرست خانوار استان البرز کاهش یافته است.</p>	
<p>دستاورد ۱: زمینه‌های ایجاد و ارتقاء سرپرستی خانوار توسط زنان به حداقل رسیده است.</p>	
<p>خروجی ۱-۱: دوره‌های آموزشی شناسایی مشاغل پرخطر و شیوه‌های مراقبت فردی برای مردان شاغل در مشاغل پرخطر برگزار شده است.</p>	

<p>۱-۱-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۱-۱ تدوین برنامه‌ها</p> <p>۳-۱-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله</p> <p>۴-۱-۱ تربیت مربی برای آموزش</p> <p>۵-۱-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها</p> <p>۶-۱-۱ برگزاری دوره‌ها</p>
<p>خروجی ۲-۱: دوره‌های آموزشی ارتقاء سرمایه اجتماعی فردی و ایجاد شبکه‌های حمایتی برگزار شده است.</p>
<p>۱-۲-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۲-۱ تدوین برنامه‌ها</p> <p>۳-۲-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله</p> <p>۴-۲-۱ تربیت مربی برای آموزش</p> <p>۵-۲-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها</p> <p>۶-۲-۱ برگزاری دوره‌ها</p> <p>۷-۲-۱ تهیه پیش‌آزمون و پس‌آزمون از مهارت‌های مرتبط با دوره در فرد</p> <p>۸-۲-۱ طراحی و تهیه دیتابانکینگ از اطلاعات</p>
<p>خروجی ۳-۱: دوره‌های آموزشی مسئولیت‌پذیری زوجین پیش از ازدواج برگزار شده‌اند.</p>
<p>۱-۳-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۳-۱ تدوین برنامه‌ها</p> <p>۳-۳-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله</p> <p>۴-۳-۱ تربیت مربی برای آموزش</p> <p>۵-۳-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها</p> <p>۶-۳-۱ برگزاری دوره‌ها</p>

<p>۷-۳-۱ تهیه پیش آزمون و پس آزمون از مهارت‌های مرتبط با دوره در فرد</p> <p>۸-۳-۱ طراحی و تهیه دیتابانکینگ از اطلاعات</p>
<p>خروجی ۴-۱: سمینارهای ازدواج مجدد برگزار شد.</p>
<p>۱-۴-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۴-۱ تدوین برنامه‌ها</p> <p>۳-۴-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله</p> <p>۴-۴-۱ تربیت مربی برای آموزش</p> <p>۵-۴-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها</p> <p>۶-۴-۱ برگزاری دوره‌ها</p>
<p>خروجی ۵-۱: ایده‌های پژوهشی و مطالعاتی کمی و کیفی زنان سرپرست خانوار و گونه‌شناسی آن‌ها مورد حمایت قرار گرفته‌اند.</p>
<p>۱-۵-۱ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۲-۵-۱ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۳-۵-۱ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۴-۵-۱ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
<p>خروجی ۶-۱: بانک آماری و اطلاعاتی زنان سرپرست خانوار استان تشکیل شده است.</p>
<p>۱-۶-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۶-۱ تعیین روند برنامه و تشکیل تیم گردآوری اطلاعات</p> <p>۳-۶-۱ طراحی سامانه</p> <p>۴-۶-۱ گردآوری و بارگذاری اطلاعات</p> <p>۵-۶-۱ استخراج خروجی و ارزیابی و به‌روزرسانی</p>
<p>دستاورد ۲: بسترهای لازم برای جایگزین سرپرست برای زنان فاقد سرپرست فراهم شده است.</p>
<p>خروجی ۱-۲: ارائه تسهیلات و حمایت دولت از ازدواج دختران مجرد سرپرست خانوار انجام شده است.</p>
<p>۱-۱-۲ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p>

<p>۲-۱-۲ تدوین شیوه‌نامه حمایتی و ارائه تسهیلات</p> <p>۳-۱-۲ جلب حمایت بانک‌ها برای ارائه تسهیلات مالی</p> <p>۴-۱-۲ تهیه بسته‌های حمایتی با همکاری و تأمین اعتبار دستگاه‌های مسئول</p> <p>۵-۱-۲ شناسایی دختران مجرد سرپرست خانوار استان</p> <p>۶-۱-۲ آگاه‌سازی مخاطبان از تسهیلات و حمایت‌های مربوطه</p> <p>۷-۱-۲ ارائه تسهیلات به مخاطبان دارای شرایط</p> <p>۸-۱-۲ تهیه دیتابانکینگ از اقدامات انجام شده</p>
<p>خروجی ۲-۲: پوشش و حمایت ویژه اقتصادی و مالی دولت از خانواده‌های دختران سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) انجام شده است.</p>
<p>۱-۲-۲ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۲-۲ تدوین شیوه‌نامه حمایتی و ارائه تسهیلات</p> <p>۳-۲-۲ جلب حمایت بانک‌ها برای ارائه تسهیلات مالی</p> <p>۴-۲-۲ تهیه بسته‌های حمایتی با همکاری و تأمین اعتبار دستگاه‌های مسئول</p> <p>۵-۲-۲ شناسایی دختران مجرد سرپرست خانوار استان</p> <p>۶-۲-۲ آگاه‌سازی مخاطبان از تسهیلات و حمایت‌های مربوطه</p> <p>۷-۲-۲ ارائه تسهیلات به مخاطبان دارای شرایط</p> <p>۸-۲-۲ تهیه دیتابانکینگ از اقدامات انجام شده</p>
<p>خروجی ۳-۲: حمایت دولت برای ایجاد زیرساخت‌های لازم برای نگهداری سالمندان نیازمند (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) ایجاد شده است.</p>
<p>۱-۳-۲ تعیین کارگروه متشکل از مسئولان و متخصصان استانی</p> <p>۲-۳-۲ تدوین شیوه‌نامه مربوطه</p> <p>۳-۳-۲ تخصیص بودجه و امکانات</p> <p>۴-۳-۲ شناسایی مخاطبان و ارائه یخ‌دمات</p> <p>۵-۳-۲ تهیه دیتابانکینگ از گیرندگان خدمات</p>
<p>خروجی ۴-۲: برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی پیرامون تسهیل ازدواج مجدد زنان بی سرپرست تولید شده است.</p>

<p>۲-۴-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۴-۲ تشکیل تیم تخصصی و تدوین محتوا</p> <p>۲-۴-۳ تهیه فیلم‌های رادیویی و تلویزیونی با همکاری متخصصان همکار</p> <p>۲-۴-۴ زمان‌یابی مناسب برای پخش برنامه‌ها</p> <p>۲-۴-۵ نمایش عمومی فیلم‌ها به صورت دوره‌ای</p>
<p>خروجی ۲-۵: بسته‌های حمایتی ویژه ازدواج مجدد زنان سرپرست خانوار ارائه شده‌اند.</p>
<p>۲-۵-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۵-۲ تدوین شیوه‌نامه حمایتی و ارائه تسهیلات</p> <p>۲-۵-۳ جلب حمایت بانک‌ها برای ارائه تسهیلات مالی</p> <p>۲-۵-۴ تهیه بسته‌های حمایتی با همکاری و تأمین اعتبار دستگاه‌های مسئول</p> <p>۲-۵-۵ شناسایی زنان سرپرست خانوار مجرد استان</p> <p>۲-۵-۶ آگاه‌سازی مخاطبان از تسهیلات و حمایت‌های مربوطه</p> <p>۲-۵-۷ ارائه تسهیلات به مخاطبان دارای شرایط</p> <p>۲-۵-۸ تهیه دیتابانکینگ از اقدامات انجام شده</p>
<p>خروجی ۲-۶: حمایت اقتصادی، اجتماعی از کودکان زنان سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج زنان سرپرست خانوار) انجام شده است.</p>
<p>۲-۶-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۶-۲ تدوین شیوه‌نامه حمایتی و ارائه تسهیلات</p> <p>۲-۶-۳ جلب حمایت بانک‌ها برای ارائه تسهیلات مالی</p> <p>۲-۶-۴ تهیه بسته‌های حمایتی و خدماتی با همکاری و تأمین اعتبار دستگاه‌های مسئول</p> <p>۲-۶-۵ شناسایی کودکان زنان سرپرست استان</p> <p>۲-۶-۶ آگاه‌سازی مخاطبان از تسهیلات و حمایت‌های مربوطه</p> <p>۲-۶-۷ ارائه تسهیلات به مخاطبان دارای شرایط</p>

۵-۵ اثر: نرخ زنان بد سرپرست استان البرز کاهش یافته است.

دستاورد ۱: آگاهی بخشی زنان در رابطه با وضعیت بدسرپرستی ارتقاء یافته است.

خروجی ۱-۱: سمینارهای خشونت علیه زنان و آگاهسازی آن‌ها برگزار شده است.

۱-۱-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان

۲-۱-۱ تدوین برنامه‌ها

۳-۱-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله

۴-۱-۱ تربیت مربی برای آموزش

۵-۱-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها

۶-۱-۱ برگزاری دوره‌ها

خروجی ۲-۱: دوره‌های آموزشی خودمراقبتی زنان در برابر آزار و خشونت برگزار شده است.

۱-۲-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان

۲-۲-۱ تدوین برنامه‌ها

۳-۲-۱ هماهنگی با مراکز آموزشی خصوصی و دولتی و نیز فرهنگسراها، مساجد و سراهای محله

۴-۲-۱ تربیت مربی برای آموزش

۵-۲-۱ مخاطب یابی و جذب مشارکت آن‌ها

۶-۲-۱ برگزاری دوره‌ها

خروجی ۳-۱: فیلم‌های مستند از وضعیت گتوهای زندانیان تهیه شده است.

۱-۳-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان

۲-۳-۱ تشکیل تیم تخصصی و تدوین محتوا

<p>۳-۳-۱ تهیه فیلم‌های مستند با همکاری متخصصان همکار</p> <p>۴-۳-۱ زمان‌یابی مناسب برای پخش برنامه‌ها</p> <p>۵-۳-۱ نمایش عمومی فیلم‌ها به صورت دوره‌ای</p>
<p>خروجی ۱-۴: فیلم تلویزیونی، سینمایی و برنامه‌های رادیویی از وضعیت زنان بدسرپرست تهیه شده است.</p>
<p>۱-۴-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۴-۱ تشکیل تیم تخصصی و تدوین محتوا</p> <p>۳-۴-۱ تهیه فیلم‌های رادیویی و تلویزیونی با همکاری متخصصان همکار</p> <p>۴-۴-۱ زمان‌یابی مناسب برای پخش برنامه‌ها</p> <p>۵-۴-۱ نمایش عمومی فیلم‌ها به صورت دوره‌ای</p>
<p>خروجی ۱-۵: مراکز مشاوره و حمایت از زنان بدسرپرست راه‌اندازی شده‌اند.</p>
<p>۱-۵-۱ تربیت مربی برای آموزش</p> <p>۲-۵-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۳-۵-۱ تشکیل تیم تخصصی و تدوین محتوا</p> <p>۴-۵-۱ شناسایی مخاطبان و آگاه‌سازی از خدمات</p> <p>۵-۵-۱ ارائه خدمات تخصصی</p> <p>۶-۵-۱ تهیه دیتابانکینگ از گیرندگان خدمات</p>
<p>خروجی ۱-۶: خطوط تلفن و سامانه‌های الکترونیکی و مجازی آنلاین برای گزارش خشونت و آزار خانگی زنان و حمایت از آن‌ها راه‌اندازی شده است.</p>
<p>۱-۶-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۶-۱ تشکیل تیم تخصصی و تدوین شیوه‌نامه</p> <p>۳-۶-۱ هماهنگی با مراکز مشاوره آماده به ارائه خدمات غیر حضوری</p> <p>۴-۶-۱ طراحی سامانه و تعریف کد تلفنی</p> <p>۵-۶-۱ تبلیغ و آگاهی بخشی عمومی نسبت به کد تلفنی و سایت</p> <p>۶-۶-۱ ارائه خدمات به مخاطبان و تهیه دیتابانکینگ اطلاعات آن‌ها</p>

دستاورد ۲: زمینه‌های ایجاد بدسرپرستی زنان رفع شده است.
خروجی ۱-۲: پژوهش‌های کیفی از گونه‌شناسی زنان بدسرپرست استان البرز مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۲-۱ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۱-۲-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۱-۲-۳ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۱-۲-۴ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
خروجی ۲-۲: ایده‌های کاهش جرائم زندان و جرائم جایگزین مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۲-۲ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۲-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۲-۲-۳ تخصیص اعتبار و حمایت از ایده‌ها</p> <p>۲-۲-۴ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
خروجی ۲-۳: پژوهش‌های تبیین و پیشگیری از شکل‌گیری گتوهای زندان مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۳-۲ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۲-۳-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۲-۳-۳ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۲-۳-۴ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
خروجی ۲-۴: پژوهش‌های پیرامون اعتیاد و روش‌های پیشگیری و درمان در البرز مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
<p>۱-۴-۲ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۲-۴-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۲-۴-۳ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۲-۴-۴ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>
خروجی ۲-۵: ایده‌های پژوهشی کمی و کیفی پیرامون خشونت و آزار زنان در خانواده مورد حمایت قرار گرفته‌اند.

<p>۲-۵-۱ تدوین اولویت‌های پژوهشی استان در زمینه‌های مربوطه</p> <p>۲-۵-۲ فراخوان عمومی و سازمان در استان</p> <p>۲-۵-۳ تخصیص اعتبار و اجرای پروژه‌ها</p> <p>۲-۵-۴ راه‌اندازی دیتابانکینگ مربوط به اطلاعات کمی و کیفی دستاوردها و اطلاعات</p>	
<p>خروجی ۲-۶: مراکز ترک اعتیاد و بازپروری معتادان ایجاد شده‌اند.</p>	
<p>۲-۶-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۶-۲ تشکیل تیم تخصصی پایش و ارزیابی مراکز ترک اعتیاد موجود</p> <p>۲-۶-۳ شناسایی مراکز برتر</p> <p>۲-۶-۴ اطلاع‌رسانی عمومی و هدایت کنشگران نیازمند به سمت مراکز برتر</p>	
<p>خروجی ۲-۷: مراکز درمان اعتیاد برتر مورد حمایت ویژه قرار گرفته‌اند.</p>	
<p>۲-۷-۱ شناسایی مراکز ترک اعتیاد برتر</p> <p>۲-۷-۲ تعریف بسته‌های حمایت و تسهیلات مالی - بانکی</p> <p>۲-۷-۳ اطلاع‌رسانی حمایت‌ها به مراکز برتر</p> <p>۲-۷-۴ ارائه خدمات حمایتی</p>	
<p>خروجی ۲-۸: دولت از کاهش مجازات زندان برای مجرمان حمایت نموده است.</p>	
	<p>۲-۸-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۸-۲ تشکیل تیم تخصصی از مسئولان و متخصصان و طراحی برنامه</p> <p>۲-۸-۳ اجرای برنامه</p>
<p>خروجی ۲-۹: دولت از انتقال زندانیان استان‌های دیگر کشور به استان خودشان یا استان مجاور حمایت نموده است.</p>	
	<p>۲-۹-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۹-۲ تشکیل تیم تخصصی از مسئولان و متخصصان و طراحی برنامه</p> <p>۲-۹-۳ اجرای برنامه</p>
<p>خروجی ۲-۱۰: تفکیک بیشتر ساختارهای مجازات زندان تهران و البرز (پیرو مرزبندی سیاسی) انجام شده است.</p>	

<p>۲-۱۰-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۱۰-۲ تشکیل تیم تخصصی از مسئولان و متخصصان و طراحی برنامه</p> <p>۲-۱۰-۳ اجرای برنامه</p>
<p>خروجی ۲-۱۱: سامانه آماری زنان بدسرپرست استان راه اندازی شده است.</p>
<p>۲-۱۱-۱ تعیین مجری از بین زنان تحصیل کرده استان</p> <p>۲-۱۱-۲ تشکیل تیم تخصصی شناسایی مخاطبان و گردآوری اطلاعات</p> <p>۲-۱۱-۳ طراحی سامانه آماری و ثبت اطلاعات</p> <p>۲-۱۱-۴ گزارش گیری از اطلاعات سامانه و به روزرسانی دوره ای</p>

فصل ششم:

ماتریس پایش و ارزیابی

مقدمه:

در این فصل، پیرو ماتریس نتایج برای پایش و ارزیابی دوره‌ای روند رشد، ماتریس ارزیابی ارائه شده است. چنین یافته‌هایی، مدیران اجرایی را برای شناسایی روند رشد مثبت و منفی هر برنامه، هدایت و راهنمایی می‌کند.

اثر: بنیان خانواده‌های تحکیم یافته است.								
دستاوردها و خروجی‌ها	شاخص‌های ارزیابی	مقدار پایه	مقدار هدف	منابع اطلاعات	روش جمع‌آوری	دوره اندازه‌گیری	سازمان مسئول	سازمان‌های همکار
دستورد ۱: مهارت‌های ارتباطی بین فردی و حل مسئله جوانان افزایش یافته است.	تعداد دوره‌های روان‌شناختی - آموزشی برگزار شده	دوره الزامی وجود ندارد	حداقل چهار مورد	ثانویه	گزارش‌های سازمان روانشناسی	سالیانه	سازمان روانشناسی	دانشگاه خوارزمی، دانشگاه آزاد کرج، دانشگاه پیام نور کرج.
خروجی ۱-۱: ارائه خدمات مشاوره پیش و پس از ازدواج انجام شده است.	تعداد دوره‌های ارائه خدمات.	دوره الزامی وجود ندارد	حداقل ۱۲ مورد	ثانویه	گزارش‌های سازمان روانشناسی	سالیانه	سازمان روانشناسی	دفتر اجتماعی استانداری
خروجی ۱-۲: واحدهای درسی در سطح مدارس و دانشگاهی پیرامون روابط سالم زوجین و مهارت‌های بین فردی ایجاد شده است.	تعداد واحدهای ارائه شده در سطح مدارس و دانشگاه‌ها	واحد الزامی وجود ندارد	حداقل ۱ واحد در سطح مدارس و ۱ واحد در سطح دانشگاه	ثانویه	گزارش سازمان آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها	ترمی	اداره کل آموزش و پرورش، دانشگاه خوارزمی، دانشگاه آزاد کرج، دانشگاه پیام نور کرج.	-
خروجی ۱-۳: تربیت متخصصان حوزه‌های روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، حقوق و مددکاری برای ارائه آموزش‌ها و خدمات مؤثر در جهت کاهش سطح طلاق استان	تعداد متخصصان تربیت شده	۳۰ نفر تازه فارغ‌التحصیل شده‌اند.	۱۴ نفر مددکار اجتماعی در هر کلینیک	ثانویه	گزارش دانشگاه‌ها و دستگاه‌های ارائه‌کننده خدمات	سالیانه	دانشگاه خوارزمی، دانشگاه آزاد کرج، دانشگاه پیام نور کرج، سازمان روانشناسی دفتر اجتماعی استانداری	معاونت اجتماعی دادگستری و پیشگیری از وقوع جرم

مخابرات استان	سازمان روانشناسی نظام	سالیانه	گزارش‌های سازمان روانشناسی و مشاهده مستقیم	اولیه	۱	۰	تعداد خطوط تلفن و سیاست‌های آنلاین راه-اندازی شده	خروجی ۱-۴: مشاوره برخط (تلفنی) و اینترنتی با کد و آدرس ساده در جهت ارائه مشاوره ۲۴ ساعته به زوجین فعال و راه-اندازی شده است.
کارشناسان امور بانوان دستگاه‌ها	دفتر اجتماعی استانداری	سالیانه	گزارش‌های سازمان‌ها	اولیه	۱	۰	تعداد دیتابانکینگ تدوین شده	دست‌آورد ۲: دیتابانکینگ کمی و کیفی پیرامون طلاق در استان ایجاد شده است
کارشناسان امور بانوان دستگاه‌ها، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	دفتر اجتماعی استانداری	سالیانه	گزارش سازمان‌ها	ثانویه	۲	۱	تعداد پژوهش‌های انجام شده با حس انجام کار	خروجی ۱-۲: از پژوهش‌های کمی و کیفی در زمینه طلاق حمایت شده است.
شهرداری‌ها	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	سالیانه	مشاهده مستقیم و گزارش اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	ثانویه	۲	۰	تعداد فعالیت‌های فرهنگی انجام شده.	دست‌آورد ۳: فرهنگ تقبیح طلاق و نگرش صحیح به روابط زوجین ایجاد شده است.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	صداوسیما و رادیوی استان،	سالیانه	مشاهده مستقیم- گزارش صداوسیما	اولیه	۲	۰	تعداد فیلم و برنامه‌های تولید شده	خروجی ۱-۳: فیلم و برنامه‌های رادیویی پیرامون ارتقاء مهارت-های زوجین و روابط بین فردی تولید شده است.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	شهرداری‌ها	سالیانه	مشاهده مستقیم و گزارش شهرداری‌ها	ثانویه	۶	۰	تعداد بیلبوردها و بنرهای تبلیغاتی منتشر شده	خروجی ۲-۳: بیلبوردها و بنرهای تبلیغاتی در زمینه تقبیح طلاق، امکان رفع مسائل زوجین و ارجحیت خانواده در سطح شهرها تهیه شده است.
نیروی انتظامی و دادگستری استان	اداره کل مسکن و شهرسازی	سالیانه	مشاهده و گزارش اداره کل مسکن و شهرسازی	ثانویه	دو	حداقل مورد	تعداد اسکان‌های منع شده مهاجران	خروجی ۳-۳: از مهاجرت به استان و تعارض‌های فرهنگی پیشگیری ساختاری شده است.

دستاورد ۴: مشکلات اقتصادی زوجین و خانواده‌ها رفع گردیده است.	تعداد خانوارهای تحت پوشش خدمات اقتصادی.	۰	حداقل ۳ مورد	ثانویه	گزارش کمیته امداد، بهزیستی و اداره کل امور خیرین و اوقاف	سالیانه	کمیته امداد، بهزیستی و اداره کل امور خیرین و اوقاف	-
خروجی ۴-۱: زیرساخت‌های اقتصادی توسط خیرین برای کاهش مسائل اقتصادی زوجین ایجاد شده است.	تعداد فعالیت‌های انجام شده در زمینه ارتقاء زیرساخت‌های اقتصادی	۰	۱	ثانویه	گزارش اداره کل امور خیرین و اوقاف	سالیانه	اداره کل امور خیرین و اوقاف	استانداری
خروجی ۴-۲: حمایت ساختاری - مالی بیشتر از زوجین در اوایل ازدواج انجام شده است.	تعداد زوجین تحت پوشش خدمات و حمایت‌ها	۰	۳	ثانویه	گزارش کمیته امداد، بهزیستی و اداره کل امور خیرین و اوقاف	سالیانه	کمیته امداد، بهزیستی و اداره کل امور خیرین و اوقاف	-
دستاورد ۵: خانواده، نقش همسری و مادری برای کنشگران در اولویت قرار گرفته است.	تعداد فعالیت‌های فرهنگی انجام شده و روند رشد نرخ زنان خانه‌دار و شاغل در مشاغل پاره‌وقت در استان	۰	۴	ثانویه	مشاهده مستقیم و گزارش اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	سالیانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	شهرداری‌ها، کارشناسان امور بانوان دستگاه‌ها
خروجی ۵-۱: فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری در زمینه نقش همسری و مادری زنان انجام شده است.	تعداد فعالیت‌های فرهنگی انجام شده	۰	۴	ثانویه	مشاهده مستقیم و گزارش اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	سالیانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	شهرداری‌ها، کارشناسان امور بانوان دستگاه‌ها

اثر: وضعیت مشارکت اقتصادی زنان ارتقاء یافته است.							
دستاوردها و خروجی‌ها	شاخص‌های ارزیابی	مقدار پایه	مقدار هدف	منابع اطلاعات	روش جمع‌آوری	دوره اندازه‌گیری	سازمان مسئول
دستاورد ۱: جامعه‌ی زنان برای مشارکت اقتصادی و ورود به بازار کار آماده‌سازی و تجهیز شده‌اند.	تعداد زنان تحت پوشش و حمایت شده	۶۶۸	۵۰ نفر	ثانویه	گزارش استانداری	سالانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
خروجی ۱-۱: هماهنگی بیشتر در بین رشته‌های دانشگاهی استان و زیرساخت‌های اقتصادی و اشتغال (بومی‌سازی آموزش تخصصی) ایجاد شده است.	تعداد رشته‌ها و شرکت‌های خدماتی و صنایع هم‌راستا شده	۰	۱	ثانویه	گزارش دانشگاه‌ها	سالانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، اداره کل صنعت و معدن استان، سازمان جهاد کشاورزی استان کرج.
خروجی ۱-۲: دانشجویان زن به رشته‌های مرتبط با صنایع خرد و خانگی علاقه‌مندسازی شده‌اند.	تعداد کل زنان شاغل در صنایع خرد و خانگی	آمار دقیقی در دست نیست.	۱۰ نفر	ثانویه	گزارش دانشگاه‌ها	سالانه	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان، اداره کل صنعت و معدن استان، سازمان جهاد کشاورزی استان کرج.
خروجی ۱-۳: دوره‌های آموزشی کارآفرینی و خوداشتغالی زنان متناسب با زمینه استان برگزار شده است.	تعداد کل دوره‌های برگزار شده	۰	۴	ثانویه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالانه	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان
دستاورد ۲: زمینه‌های و بسترهای مشارکت اقتصادی زنان، افزایش یافته‌اند.	تعداد کل زنان شاغل در استان	۹۶۶۵۴	۲۵۰ نفر	ثانویه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالانه	اداره کار و تأمین اجتماعی استان
خروجی ۱-۲: دوره‌های آموزشی کسب‌وکار اینترنتی، بازاریابی حضوری و مجازی برگزار شدند.	۴ دوره (۱۲۰۰ نفر)	۰	۲	ثانویه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالانه	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان

استانداری	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالیانه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	ثانویه	۴	۰	تعداد کل دوره‌های برگزار شده	خروجی ۲-۲: روش‌های بازاریابی اینترنتی در راستای معرفی و فروش محصولات مشاغل خانگی و صنایع خرد ترویج شده‌اند.
استانداری، اداره کل امور مالیاتی، سازمان فنی و حرفه‌ای استان	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالیانه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	ثانویه	تمامی مشاغل خانگی با درآمد کمتر از ۱۵ میلیارد تومان	برخی از مشاغل خانگی معاف از مالیات هستند که سالیانه توسط وزارت کار معرفی می‌شوند.	تعداد کسب و کارهای خانگی معاف شده از مالیات که درآمد آن‌ها کمتر از ۱۵ میلیارد تومان در سال باشد.	خروجی ۲-۳: کسب و کار خانگی زنان از معافیت مالیاتی برخوردار شده است.
استانداری	دانشگاه خوارزمی، دانشگاه آزاد کرج، دانشگاه پیام نور کرج.	سالیانه	گزارش دانشگاه‌ها و سازمان‌ها	ثانویه	۳	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد پایان‌نامه‌های دفاع شده و پژوهش‌هایی که مورد حمایت قرار گرفته‌اند.	خروجی ۲-۴: پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌های دانشگاهی به سمت تأسیس صنایع خرد و خانگی جهت‌دهی شده‌اند.
استانداری	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	سالیانه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان	ثانویه	حمایت در قالب تسهیلات برای متقاضیان دارنده‌ی شرایط	۰	تعداد کل ایده‌ها و طرح‌های دانش‌بنیان و کارآفرینی	خروجی ۲-۵: از ایده‌های دانش‌بنیان و طرح‌های کارآفرینی حمایت شده است.
استانداری و دستگاه‌های حمایتی	اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان، اداره کل بهزیستی	سالیانه	گزارش اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان و دستگاه‌های حمایتی	ثانویه	۲۵۰	۹۶۶۵۴ نفر	تعداد کل زنان شاغل در استان که آماده‌سازی شغلی جهت اشتغالشان صورت گرفته است.	دستاورد ۳: شرایط و بسترهای مشارکت اقتصادی زنان تسهیل شده است.

خروجی ۳-۱: سامانه اطلاعات زنان استان به منظور ایجاد ارتباط بین عرضه نیروی کار و تقاضا (بنگاه های اقتصادی) تأسیس و راه اندازی شده است.	تعداد سامانه راه اندازی شده	۰	۱	اولیه	مشاهده مستقیم و مصاحبه	سالیانه	استانداری	فرمانداری ها، بهزیستی، کمیته امداد استان، اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان
خروجی ۳-۲: در زمینه اشتغال بانوان و مشاغل متناسب با نقش همسری و مادری آن ها فرهنگ سازی شده است.	تعداد فعالیت های فرهنگی انجام شده	۰	۴	ثانویه	مشاهده مستقیم و گزارش اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	سالیانه	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	شهرداری ها، کارشناسان امور بانوان دستگاه ها
خروجی ۳-۳: مشکلات کارگاه ها و شرکت های راکد دارای مشارکت اقتصادی زنان در رفع شده است.	تعداد کارگاه های عرضه یابی شده	۰	سالانه حداقل ۲۰ درصد کارگاه های راکد	اولیه	مصاحبه	سالیانه	شرکت های مستقر در استان	استانداری، اداره کل صنعت و معدن استان، کمیته امداد امام خمینی استان، بهزیستی استان، اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان، اداره کل میراث فرهنگی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان

اثر: مشارکت سیاسی و مدنی (احزاب، صاحبان مجوز انجمن ها، نمایندگان مجلس، سمت های سیاسی همانند استاندار، فرماندار، شهردار و...، عضو شوراهای شهر و روستا) زنان ارتقاء یافته است.								
دستاوردها و خروجی ها	شاخص های ارزیابی	مقدار پایه	مقدار هدف	منابع اطلاعات	روش جمع آوری	دوره اندازه گیری	سازمان مسئول	سازمان های همکار
دستاورد ۱: زنان برای مشارکت و فعالیت سیاسی و مدنی آماده و تجهیز شده اند.	تعداد زنان فعال در عرصه ی سیاسی و مدنی	آمار دقیقی وجود ندارد.	حداقل سالی ۳ نفر	ثانویه	گزارش استانداری	سالیانه	استانداری	شورای شهرها
خروجی ۱-۱: دانشجویان زن به رشته های علوم انسانی علاقه مندسازی شده اند.	تعداد کل زنان شاغل به تحصیل در علوم انسانی.	۳۰ نفر تازه فارغ التحصیل شده اند.	۱۰	ثانویه	گزارش دانشگاه ها	سالیانه	کارشناسان امور بانوان دستگاه ها	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، کمیته امداد استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	حداقل ۲ مورد در سال	۰	تعداد کل زنانی که مورد حمایت و ارائه تسهیلات قرار گرفته‌اند.	خروجی ۲-۵: تسهیلات و حمایت های ویژه به زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی ارائه شده است.
استانداری، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	صداوسیما، رادیوی	سالیانه	مشاهده و گزارش سازمان‌ها	ثانویه	حداقل ۱ مورد در سال	۰	تعداد کل برنامه‌های مستند تولید و منتشر شده.	خروجی ۲-۶: برنامه‌های مستند در رابطه با زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی تولید شده است.
استانداری، شهرداری‌ها	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	سالیانه	مشاهده و گزارش اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	ثانویه	۱	۰	تعداد کل فضا سازی و تبلیغات فرهنگی انجام شده.	خروجی ۲-۷: الگوسازی فرهنگی زنان فعال در عرصه‌های سیاسی و مدنی در فضا سازی و تبلیغات فرهنگی استان انجام شده است.
نیروی انتظامی استان، دادگستری استان	استانداری	سالیانه	مصاحبه و مشاهده مستقیم	اولیه	۲	۰	تعداد زنانی که مورد حمایت تأمین امنیت ویژه قرار گرفته‌اند.	خروجی ۲-۸: دولت تأمین ویژه‌ی امنیت زنان حاضر در عرصه‌های سیاسی و مدنی را مورد حمایت قرار داده است.

اثر: نرخ زنان سرپرست خانوار کاهش یافته است.								
دستاوردها و خروجی‌ها	شاخص‌های ارزیابی	مقدار پایه	مقدار هدف	منابع اطلاعات	روش جمع‌آوری	دوره اندازه‌گیری	سازمان مسئول	سازمان‌های همکار
دستاورد ۱: زمینه‌های ایجاد و ارتقاء سرپرستی خانوار توسط زنان به حداقل رسیده است.	تعداد زنان سرپرست خانوار	۱۰۷۲۹۰	کاهش ۲ درصدی در هر سال	ثانویه	گزارش استانداری	سالیانه	استانداری	اداره کل بهزیستی استان و کمیته‌ی امداد استان
خروجی ۱-۱: دوره‌های آموزشی شناسایی مشاغل پرخطر و شیوه‌های مراقبت فردی برای مردان	تعداد کل دوره‌های برگزار شده	۰	۴ مورد در هر سال	ثانویه	گزارش استانداری	سالیانه	استانداری	اداره کل مدیریت بحران

							شاغل در مشاغل پرخطر برگزار شده است.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۴ در هر سال	۰	تعداد کل دوره‌های برگزار شده خروجی ۱-۲: دوره‌های آموزشی ارتقاء سرمایه اجتماعی فردی و ایجاد شبکه‌های حمایتی برگزار شده است.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، سازمان نظام روانشناسی	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۶	۰	تعداد کل دوره‌های برگزار شده خروجی ۱-۳: دوره‌های آموزشی مسئولیت‌پذیری زوجین پیش از ازدواج برگزار شده‌اند.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، سازمان نظام روانشناسی	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۴ در هر سال	۰	تعداد کل سمینارهای برگزار شده خروجی ۱-۴: سمینارهای ازدواج مجدد برگزار شد.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری و گزارش‌های اخذ شده از دستگاه‌های متولی حمایت از زنان	ثانویه	حداقل ۲ مورد در سال	۰	تعداد کل فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی در زمینه‌ی زنان سرپرست خانوار خروجی ۱-۵: ایده‌های پژوهشی و مطالعاتی کمی و کیفی زنان سرپرست خانوار و گونه‌شناسی آن‌ها مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان	استانداری	سالیانه	مصاحبه- گزارش‌های سازمان مسئول	اولیه-ثانویه	۱	۰	تعداد بانک‌های آماری و تشکیل شده خروجی ۱-۶: بانک آماری و اطلاعاتی زنان سرپرست خانوار استان تشکیل شده است.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	سالی حداقل ۲ مورد	۱۰۷۲۹۰	تعداد کل زنان سرپرست خانواری دستاورد ۲: بسترهای لازم برای جایگزینی سرپرست برای زنان فاقد سرپرست فراهم شده است.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	کل دختران سرپرست خانواری که در سال ازدواج می‌کنند. (میانگین دو مورد)	آمار دقیق وجود ندارد.	تعداد خانواده‌های که دختران سرپرست خانوار هستند. خروجی ۲-۱: ارائه‌ی تسهیلات و حمایت دولت از ازدواج دختران مجرد سرپرست خانوار انجام شده است.

اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	سالی حداقل ۲ مورد	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد خانواده‌های که دختران سرپرست خانوار هستند.	خروجی ۲-۴: پوشش و حمایت ویژه اقتصادی و مالی دولت از خانواده‌های دختران سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) انجام شده است.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	سالی حداقل ۲ مورد	آمار دقیقی وجود ندارد	تعداد کل سالمندان دارای شرایط مورد نظر	خروجی ۲-۳: حمایت دولت برای ایجاد زیرساخت‌های لازم برای نگهداری سالمندان نیازمند (در راستای تسهیل ازدواج دختران سرپرست خانوار) ایجاد شده است.
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	صداوسیما و رادیو استان	سالیانه	مشاهده و گزارش سازمان مسئول	ثانویه	سالی ۲ مورد	۰	تعداد کل برنامه‌های تولید و منتشر شده.	خروجی ۲-۴: برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی پیرامون تسهیل ازدواج مجدد زنان بی‌سرپرست تولید شده است.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	کل زنان سرپرست خانواری که مجدداً در سال ازدواج می‌کنند.	۰	تعداد کل زنان سرپرست خانوار دارای شرایط مورد نظر.	خروجی ۲-۵: بسته‌های حمایتی ویژه ازدواج مجدد زنان سرپرست خانوار ارائه شده‌اند.
اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان، اداره کل امور خیریه و اوقاف استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	حداقل ۵ مورد در هر سال	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد کل کودکان دارای شرایط مورد نظر.	خروجی ۲-۶: حمایت اقتصادی، اجتماعی از کودکان زنان سرپرست خانوار (در راستای تسهیل ازدواج زنان سرپرست خانوار) انجام شده است.

اثر: نرخ زنان بدسرپرست کاهش یافته است.								
دستاوردها و خروجی‌ها	شاخص‌های ارزیابی	مقدار پایه	مقدار هدف	منابع اطلاعات	روش جمع‌آوری	دوره اندازه‌گیری	سازمان مسئول	سازمان‌های همکار
دستاورد ۱: آگاهی‌بخشی زنان در رابطه با وضعیت بدسرپرستی ارتقاء یافته است.	تعداد کل فعالیت‌های انجام شده	۰	۴ مورد در هر سال	ثانویه	گزارش استانداری	سالانه	استانداری	اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد امام خمینی استان،
خروجی ۱-۱: سمینارهای خشونت علیه زنان و آگاه‌سازی آن‌ها برگزار شده است.	تعداد کل سمینارهای برگزار شده	۰	۶ مورد در هر سال	ثانویه	گزارش استانداری،	سالانه	استانداری	سازمان نظام روانشناسی
خروجی ۱-۲: دوره‌های آموزشی خودمراقبتی زنان در برابر آزار و خشونت برگزار شده است.	تعداد کل دوره‌های برگزار شده	۰	۶ مورد در هر سال	ثانویه	گزارش استانداری،	سالانه	استانداری	سازمان نظام روانشناسی
خروجی ۱-۳: فیلم‌های مستند از وضعیت گنجهای زندانیان تهیه شده است.	تعداد کل فیلم‌های تولید و منتشر شده.	۰	۱ مورد در سال	ثانویه	مشاهده و گزارش صداوسیما	سالانه	صداوسیما، رادیوی	استانداری
خروجی ۱-۴: فیلم تلویزیونی، سینمایی و برنامه‌های رادیویی از وضعیت زنان بدسرپرست تهیه شده است.	تعداد کل فیلم‌های تولید و منتشر شده.	۰	۱ مورد در سال	ثانویه	مشاهده و گزارش صدا و	سالانه	صداوسیما، رادیوی	استانداری
خروجی ۱-۵: مراکز مشاوره و حمایت از زنان بدسرپرست راه‌اندازی شده‌اند.	تعداد کل مراکز راه‌اندازی شده.	۱۲ مورد	۱ مورد	ثانویه	گزارش‌های اخذشده از اداره کل بهزیستی	چهارساله- سالانه	سازمان نظام روانشناسی و اداره کل بهزیستی استان	استانداری
خروجی ۱-۶: خطوط تلفن و سامانه‌های الکترونیکی و مجازی آنلاین برای گزارش خشونت و	تعداد خط تلفن و سایت آنلاین راه‌اندازی شده.	۰	۱ مورد	اولیه-ثانویه	گزارش سازمان‌های مسئول	دو سالانه- سالانه	مخابرات استان	سازمان نظام روانشناسی، استانداری

								آزار خانگی زنان و حمایت از آن‌ها راه‌اندازی شده است.
بهبودی و کمیته‌ی امداد	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	کاهش ۲ درصدی در هر سال	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد زنان بدسرپرست	دستاورد ۲: زمینه‌های ایجاد بدسرپرستی زنان رفع شده است.
اداره کل بهزیستی استان، نیروی انتظامی استان و دادگستری استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۲ مورد در سال	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد پژوهش‌های پیرامون زنان بدسرپرست.	خروجی ۱-۲: پژوهش‌های کیفی از گونه‌شناسی زنان بدسرپرست مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
دادگستری استان	اداره کل امور زندان‌های استان	سالیانه	گزارش اداره کل امور زندان‌های استان	اولیه - ثانویه	همه‌ی ایده‌های برتر (میانگین یک مورد در سال)	۰	تعداد کل ایده‌های مرتبط.	خروجی ۲-۳: ایده‌های کاهش جرائم زندان و جرائم جایگزین مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
اداره کل امور زندان‌های استان، نیروی انتظامی استان و دادگستری استان	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۲ مورد در سال	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد پژوهش‌های مرتبط	خروجی ۲-۳: پژوهش‌های تبیین و پیشگیری از شکل‌گیری گتوهای زندان مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
استانداری، سازمان اداره کل بهداشت و درمان استان	ستاد مبارزه با مواد مخدر	سالیانه	گزارش ستاد مبارزه با مواد مخدر استان	ثانویه	۲ مورد در سال	آمار دقیقی وجود ندارد.	تعداد پژوهش‌های مرتبط	خروجی ۲-۴: پژوهش‌های پیرامون اعتیاد و روش‌های پیشگیری و درمان در مورد حمایت قرار گرفته‌اند.
اداره کل بهزیستی استان، نیروی انتظامی استان و دادگستری استان، سازمان نظام روانشناسی	استانداری	سالیانه	گزارش استانداری	ثانویه	۲ مورد در سال	پژوهشی تاکنون انجام نشده است.	تعداد پژوهش‌های مرتبط	خروجی ۲-۵: ایده‌های پژوهشی کمی و کیفی پیرامون خشونت و آزار زنان در خانواده مورد حمایت قرار گرفته‌اند.

خروجی ۲-۶: مراکز ترک اعتیاد و بازپروری معتادان ایجاد شده‌اند.	تعداد کل مراکز ترک اعتیاد و بازپروری معتادان، ایجاد شده.	آمار دقیقی وجود ندارد.	۱	اولیه - ثانویه	گزارش ستاد مبارزه با مواد مخدر استان	چهار سالانه - سالیانه	ستاد مبارزه با مواد مخدر استان	دادگستری استان، اداره کل بهداشت و درمان استان
خروجی ۲-۷: مراکز درمان اعتیاد برتر مورد حمایت ویژه قرار گرفته‌اند.	تعداد کل مراکز ترک اعتیاد برتر مورد حمایت قرار گرفته شده.	آمار دقیقی وجود ندارد	همه مراکز برتر شناسایی شده (میانگین مورد در هر ۵ سال)	ثانویه	گزارش ستاد مبارزه با مواد مخدر استان	پنج سالانه - سالیانه	ستاد مبارزه با مواد مخدر استان	دادگستری استان، اداره کل بهداشت و درمان استان
خروجی ۲-۸: دولت از کاهش مجازات زندان برای مجرمان حمایت نموده است.	تعداد کل مجرمان زندانی	آمار دقیقی وجود ندارد	-	اولیه - ثانویه	گزارش اداره کل امور زندان‌های استان	سالیانه	اداره کل امور زندان‌های استان	قضات دادگستری استان، نیروی انتظامی استان
خروجی ۲-۹: دولت از انتقال زندانیان استان‌های دیگر کشور به استان خودشان یا استان مجاور حمایت نموده است.	تعداد کل مجرمان زندانی	آمار دقیقی وجود ندارد	-	اولیه - ثانویه	گزارش اداره کل امور زندان‌های استان	سالیانه	اداره کل امور زندان‌های استان	قضات دادگستری استان، نیروی انتظامی استان
خروجی ۲-۱۰: تفکیک بیشتر ساختار زندان تهران و (پیرو مرزبندی سیاسی) انجام شده است.	تعداد کل مجرمان زندانی تهرانی	آمار دقیقی وجود ندارد	-	اولیه - ثانویه	گزارش اداره کل امور زندان‌های استان	سالیانه	اداره کل امور زندان‌های استان	قضات دادگستری استان، نیروی انتظامی استان
خروجی ۲-۱۱: سامانه آماری زنان بدسرپرست استان راه‌اندازی شده است.	تعداد سامانه راه‌اندازی شده	۰	۱	اولیه	مشاهده مستقیم و مصاحبه	سالیانه	استانداری	فرمانداری‌ها، اداره کل بهزیستی استان، کمیته امداد استان، اداره کل کار و تأمین اجتماعی استان

منابع و مآخذ:

- نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۵ (۱۳۹۷). سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز (۱۳۹۷)، تهران: نشر سازمان برنامه‌و بودجه کشور.
- سالنامه آماری استان البرز (۱۳۹۷). سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز (۱۳۹۷)، تهران: نشر سازمان برنامه‌و بودجه کشور.
- سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن (۱۳۹۵). مرکز آمار ایران، قابل دسترسی در www.amar.org.ir
- نگاهی به وضعیت زنان استان البرز (۱۳۹۶)؛ معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ویراست اول، تهران.
- سند کاهش آسیب‌های اجتماعی استان تهران ۱۴۰۰-۱۳۹۶.
- برنامه‌های اول تا ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران.
- سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران.
- سالنامه آمارهای جمعیتی ۱۳۹۷، دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی و مهاجرت، سازمان ثبت‌احوال کشور.